

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ESBJERG GYMNASIUM

25. AARSBERETNING

1914

MEDDELELSER

OM

ESBJERG GYMNASIUM.

25. BERETNING.

1914.

— o —

K. ROSENDAHL & Co. - ESBJERG.

INDHOLD:

- I. *O. Rübner-Petersen*: Minder og Oplevelser fra en 18-aarig Skolevirksomhed i Esbjerg. Med en Indledning af *Oluf Nielsen*.
 - II. Meddelelser om Skoleaaret 1913—14. Ved *Oluf Nielsen*.
-

Esbjerg Realskole — Esbjerg Gymnasium.

1889—1914.

DEN 19de August 1889 aabnedes „Esbjerg Realskole“, hvoraf „Esbjerg Gymnasium“ er en direkte Fortsættelse. Skolen kan i Aar altsaa fejre sit 25 Aars Jubilæum, og der vil være Anledning for den til at kaste et Blik tilbage over den forløbne Tid.

Skoledirektør i Vestindien Rübner-Petersen, som stadig har bevaret Interessen for sin gamle Skole, har ogsaa ved denne Lejlighed vist den Velvilje, idet han til Fordel for nærværende Program har samlet en Række Minder fra sin Esbjergtid til den smukke og livlige Skildring, man i det følgende vil læse. Til den behøver jeg for mit Vedkommende kun at føje nogle indledende Bemærkninger og nogle historiske Data. —

Esbjergs særlige Stilling blandt de danske Købstæder: dens Oprindelse, dens hurtige Vækst, saaledes at den paa 40 Aar fra ingenting er blevet en By paa c. 20000 Indbyggere, er vel kendt. Ligeledes Hovedpunkterne af dens Historie: den egenartede Nybyggerbefolkning, der strømmede til i de første Aar, Spekulationslysten, som udartede til Svindel, Krisen i Slutningen af Halvfemserne og nu Byens rolige Udvikling.

Allerede før 1889 havde man gjort Tilløb til en Skole, der kunde give nogen Undervisning ud over

Sogneskolens. I 1883, da Esbjerg kun havde 1700 Indb. (hvoraf over 700 Børn), oprettede en lille Kreds af Forældre en Privatskole med 30—40 Elever, men den bestod ikke en Gang i 1 Aar, og nogle Forsøg, der derefter af Enkeltmænd blev gjort paa at gennemføre en Realskole, mislykkedes og fortjente det vistnok ogsaa.

Men i 1889, da Esbjerg allerede havde faaet c. 4000 Indb., var Tidspunktet kommet. En Forældre-kreds slog sig sammen, tegnede Aktier (ialt 9800 Kr., tegnet af 62 Personer), købte Grund og opførte en Skolebygning¹⁾, som dog først stod færdig i August næste Aar. Foreløbig lejedes Lokaler i en lang Bygning, opført til Staldbrug (se Rübner-Petersens Beskrivelse), og her begyndte Skolen sin Virksomhed med 50 Elever, fordelt paa 5 Klasser og undervist af 4 Lærere og 1 Lærerinde.

Det er værdt at lægge Mærke til den Forfatning, man gav Skolen. Efter dens Love, som vedtoges 1. Okt. 1889, blev det ikke Aktionærerne, men *Forældrene*, som fik den øverste Myndighed. De sammenkaldtes til aarlige Generalforsamlinger, og paa disse havde enhver betalende Elevs Fader Stemmeret²⁾; desuden kunde man der fremføre sine Anker eller fremsætte Tanker til Drøftelse. Den Institution, som i de senere Aar under Navn af Forældreforeninger er blevet indført adskillige Steder, har altsaa faktisk været i Virksomhed ved denne Skole lige siden dens Oprettelse. —

Nogen vanskeligere Opgave for en Skolebestyrer

¹⁾ Den østlige Ende af den nuværende „gamle Bygning“.

²⁾ I 1910 blev Skolens Forfatning gjort endnu mere demokratisk, idet der blev indført den Bestemmelse, at *alle Elevers Forældre* fik Stemmeret (ikke blot de betalende Elevers, og ikke blot Fædre, men ogsaa Mødre).

end Ledelsen af den nyoprettede „Esbjerg Realskole“ kan næppe tænkes. Vanskeligheden laa navnlig i det saa uensartede Elevmateriale og den ganske uregulerbare Tilstrømning. Elever maatte optages paa alle Tider af Aaret og saa nogenlunde fordeles i Klasserne, hvis Antal til at begynde med var altfor lille, efter deres Alder. Rübner-Petersen fortæller, hvorledes han ikke blot maatte optage tyske og engelske Børn, som ikke kunde et Ord Dansk, men ogsaa f. Eks. i én Klasse havde Elever, der stod paa 5 forskellige Standpunkter i Tysk. I Løbet af det første Aar fordobledes Elevantallet, og fra 1892 til 1896 steg det fra 122 til 282. Hermed var iøvrigt Højdepunktet omtrent naaet, thi nu kom de for Esbjerg vanskelige Aar; adskillige flyttede fra Byen, andre havde ikke længere Raad til at holde deres Børn i Betalingskole, og Børnetallet gik da ogsaa i de følgende Aar noget ned.

En anden Vanskelighed laa i, at der i den Befolkning, Byen fik, ganske vist var mange dygtige, energiske og foretagsomme Elementer, men adskilligt var ogsaa løst Stof, uden Respekt for Regel og Orden. Rübner-Petersen maatte kæmpe en haard Kamp for at faa de Krav til Regelmæssighed, som en Skole nødvendigvis maa stille, gennemført; navnlig klager han i adskillige af sine Programmer over de mange Forsømmelser, idet mange Hjem ikke tager det saa nøje med at holde Børnene hjemme fra Skolen, naar de har Brug for dem til noget andet.

Men skønt det skulde synes, at disse — og andre — Vanskeligheder og det daglige Besvær, de gav, lagde tilstrækkeligt Beslag paa en Mands Arbejdskraft, udfyldte de dog ikke Rübner-Petersens Virkestrang. Han var tværtimod ivrigt paa Spor efter, hvad nyt der dukkede frem i Opdragelse og Undervisning, og

var ikke sen til at indføre deraf i sin Skole, hvad han mente kunde passe for den. Skolen er stolt af at have været den første Skole i Danmark, der gennemførte *Fællesundervisning* paa alle Trin, at den var blandt de første til at indføre *Sløjd*, at det var den første Fællesskole (og en af de første Skoler i det hele taget), der oprettede *Skolekøkken*, og at den tidligt indførte *Lysbilleder* til Hjælp ved Undervisningen.

Skolens raske Udvikling og det rastløse Arbejde, der blev gjort for at holde den paa Højde med Tiden og Kravene, vil ses af følgende Række tørre Fakta:

I 1891 (Decbr.) faar Skolen Eksamensret. Almindelig Forberedelseksamen afholdes første Gang Marts—April 1892.

Fra Skoleaaret 1892—93 gennemføres trods en Del Misfornøjelse hos Forældrene Fællesundervisning for alle Klasser (tidligere havde der været en særskilt Pigeklasse for de noget ældre Piger). Sløjdundervisning indføres, foreløbig dog kun i en enkelt Klasse. Der oprettes 7 Klasser, hvoraf 2 toaarige.

I 1893—94 bygges der; den oprindelige Skolebygning forlænges og bliver til den nuværende „gamle Bygning“. I Bygningen bliver der Bolig for Bestyreren og en Lærer.

Fra Skoleaaret 1895—96 9 etaarige Klasser.

I 1895—96 bliver det nødvendigt at dele nogle af Klasserne og derfor at inddrage Lærerens Lejlighed.

Fra Skoleaaret 1896—97 indføres, parallelt med 1. og 2. Realklasse, 2 Pigeklasser, beregnet paa at give de Piger, som ikke skal have Eksamen, en afsluttende Undervisning, første Klasse ogsaa bestemt som en Slags Hvileklasse for de Piger, der er for unge til endnu at blive optaget i Realafdelingen. Pigeklasserne holder sig, indtil Mellemskolen indføres.

I 1887 oprettes en „Latinafdeling“, der gennem 4 Klasser skal forberede til 4. Klasses Hovedeksamen. Denne Afdeling opgives dog snart; ialt føres kun 2 Hold frem til Eksamen.

I 1898 indføres en saakaldt „Handelsklasse“ med afsluttende Undervisning for de Dreng, som ikke kan eller skal tage Eksamen. Efter Planen skulde der have været to Handelsklasser, men en 2. Kl. blev paa Grund af manglende Tilslutning aldrig oprettet.

Fra samme Skoleaar ophører den maanedlige Omflytning; man drøfter endogsaa Afskaffelsen af de daglige Karakterer, men bestemmer sig dog til at bibeholde dem.

I Skoleaaret 1900—1901 indrettes Skolekøkken, og Husgerning indføres som Fag. Lysbilledindretning anskaffes.

I de følgende Aar slaar man sig til Ro med Forventningerne om det ny, som Skolereformen — der er under Forberedelse — skal bringe, og da den kommer i 1903, slutter man sig straks til den og indfører Mellemskoleundervisningen.

Skolen var, som Rübner-Petersen siger, i alle disse Aar ligesom Byen under Forvandlingens Lov. ---

I 1907 begyndte den Omdannelse af Skolen til Gymnasium, som jeg, efter at Rübner-Petersen havde overtaget sit Embede i Vestindien, blev kaldet til at gennemføre. Det var, efter at ogsaa Kommunen havde indført Mellemskoleundervisning, blevet en Eksistensbetingelse — vel ogsaa noget af en Eksistensberettigelse — for den, at den paatog sig en videregaende Undervisning.

Denne sidste Periode af Skolens Liv er endnu

for kort til, at dens Historie skal skrives. Der har været Vanskeligheder at overvinde, selv om de ikke kan sammenlignes med dem, Skolen havde at kæmpe med i sin Begyndelse; men jeg skal ikke komme ind derpaa. Jeg ønsker her blot at udtale en Tak til Bestyrelsen for den Støtte, jeg til enhver Tid har kunnet gøre Regning paa at finde hos den. Jeg har i den Henseende haft Kaar at arbejde under, som jeg ikke har kunnet ønske bedre. Jeg retter denne Tak navnlig til Pastor *Bruun*, som i over 23 Aar har været Bestyrelsens Formand, og hvis Interesse for Skolevæsen og til alle Sider uhildede og usnobbede Syn derpaa har været Skolen til megen Nytte, og til Fuldmægtig *Fritsche*, hvis dygtige Ledelse af Skolens Pengevæsen det skyldes, at økonomiske Vanskeligheder ikke er vokset den over Hovedet, men at dens Stilling er saa solid som nogensinde.

Jeg skal heller ikke indlade mig paa at spaa om Skolens Fremtid. At den private Skole, og ogsaa Skolen i Esbjerg, har haft sin Mission som Vokseplads for det ny, nærer jeg ikke Tvivl om; mindre sikker er jeg paa, at den vil have en lignende Mission i Fremtiden. Forholdene har forandret sig; den offentlige Skole er ikke længer saa ubevægelig som før, den er endda somme Steder næsten for hidsig paa alt nyt. Men hvorledes Skolens Fremtid end maatte forme sig, ønsker den paa det Punkt af sin Tilværelse, hvortil den nu er naaet, at man vil erkende, at den kan være det Arbejde, den har gjort, bekendt, og at den i begge sine Perioder har stræbt efter at udfylde sin Plads paa værdig Maade.

Oluf Nielsen.

Minder og Smaatræk

fra

c. 18 Aars Realskolevirksomhed

i Esbjerg.

Fra Bestyrelsen for min gamle Skole, før Realskole, nu Gymnasium, har jeg modtaget Opfordring til at sende nogle Meddelelser og Træk fra min Tid, som Bidrag til en Beretning, som Skolen i Anledning af det forestaaende 25 Aars Jubilæum agter at udgive i Aar. Denne Opfordring følger jeg gærne, skønt det slet ikke er saa let at gøre det. Der er nemlig saa meget at skrive om, at jeg aldrig kan være sikker paa at vælge netop det, der mest vil interessere andre. Og dertil kommer, at jeg om mine Dage i Esbjerg og om min gamle Skole maa skrive personligt, maa skrive saaledes, at jeg ikke alene holder mig til Skolens egentlige Historie, men at mine Ord ogsaa bliver en Hilsen og Tak til gamle Elever og til dem, der i min Tid var Skolens bedste Venner og Støtter. Det er derfor meget muligt, at Bestyrelsen, der kan have ønsket noget ganske andet, vil føle sig skuffet. Dog nu skriver jeg, som det falder mig ind, og overlader da Bestyrelsen, om den vil forkaste mit Manuskript eller lade det slippe igennem Kritikens Skærsild med Stemplet „Imprimatur“, hvorved Censorerne selvfølgelig ikke paatager sig Ansvaret for Artiklen eller noget af dens Indhold.

Inden jeg gaar over til at fortælle om Realskolen alene, maa jeg imidlertid, da Skolens Historie gennem

de forløbne 25 Aar danner et Hele, der staar i nøje Forbindelse med Byens i samme Tidsrum, først kaste et Blik over denne Byens og Skolens fælles Udvikling, som den staar for mig, og gennem nogle Billeder deraf, Snapshots kunde jeg gerne kalde dem, give den fornødne Baggrund for, hvad der derefter meddeles om Realskolen selv og om Livet indenfor dens Plankeværk og Mure.

Og jeg maa da begynde med det Intryk, jeg fik af Byen, som den var, da jeg for snart 25 Aar siden som Skolebestyrer kom dertil fra Hinnerup, hvor jeg eet Aar havde ledet en Realskole. Paa Forhaand var mine Følelser overfor Esbjerg egentlig ikke meget venlige, for dengang havde Byen ikke noget særligt godt Navn, i hvert Fald ikke i Varde, ved hvis Realskole jeg tidligere gennem adskillige Aar havde været Lærer, og som Vardenser havde jeg derfor altid regnet Esbjerg for en lidt næsvis Opkøbling, der endog var uforskammet nok til at ville trænge sig frem ved Siden af den gamle solide By Varde. Men da jeg selv blev Esbjergenser, varede det ikke længe, inden jeg fik Øjnene op for, at den havde Livets og Ungdommens Ret til at arbejde sig frem, og det ikke alene op i Række med de ældre Nabobyer, men foran dem. Det varede ikke længe, inden jeg glædede mig over at være et, omend lille og beskedent, saa dog nødvendigt Hjul i det Maskineri, der arbejdede paa Fremskridt og Fremgang for Byen, der vel endnu var saa ufærdig, saa lømmelagtig, kan jeg gerne sige, men som alligevel, netop som en stor Dreng kan være det, var saa lovende, rig paa Muligheder og fuld af Forventninger, og dertil saa frisk og frejdig som selve Vesterhavet, som Vestenvinden, der blæste ind over den og rensede Luften, saa at Byen var næsten kemisk fri for alt

det Snobberi, alt det ravnekrogsagtige, som præger saa mange af vore Smaabyer, og til dem maatte Esbjerg med sine c. 4000 Indbyggere dengang regnes.

Tiltalende var derfor paa sin Vis Livet i den unge By, men tage sig ud til sin Fordel, det gjorde den langtfra. Den havde endnu ikke haft Tid og Lejlighed til at realisere ret mange af sine Planer. Hvad den drømte om engang at blive, lignede den som enhver, der endnu er i Overgangsalderen, derfor mindst af alt; dertil var dens Udseende for løjerligt, dens Mangler for mange og for iøjnefaldende.

Dengang gabede nemlig Husrækkerne langs de mange Gader, der savnede enhver Art af Brolægning; kun nogle Rendestene var brolagte, for at de ikke skulde forsvinde i Sandet, og naar Kørebane og Fortov var et ufremkommeligt Ælte, hvad ofte var Tilfældet, var disse Rendestene det eneste Sted, der egnede sig til Gangsti, hvorfor det ogsaa, naar man spadserede med en Dame, var yderst galant at opfordre denne til „at gaa i Rendestenen“.

Dengang havde man ingen Gadebelysning, og ved Hjælp af en lille Lygte, hæftet paa Brystet, maatte man ved Aftentide søge sin Vej gennem den vildsomme By, hvor Gader og Marker gik i eet, og være glad til, om man naaede sit Maal uden at være dumpet i nogen af de mange Faldgruber, der fandtes rundt omkring.

Dengang havde Byen kun een Kommuneskole, der tilmed i Bygning var meget uanselig, og ikke nogen Skole med en tilfredsstillende videregaende Undervisning, hvorfor de, der vilde lade deres Børn faa Del i en saadan, maatte sende dem bort. Først nu skulde der, og det foreløbig smaat og tarveligt nok, startes en højere Skole. Vel havde der to Gange tidligere været gjort Forsøg paa at oprette en Real-

skole, men de tæller ikke med, for de var begge mislykkede. Den første Lærer, der skulde løse denne Opgave, udmærkede sig kun — saaledes blev det i hvert Fald mig fortalt — ved sin høje Hat og sin Færdighed i at underskrive Veksler, opgav snart Skolevirksomheden, slog sig paa Handelen, solgte en Tid Fedevarer, derefter Kasketter, havde senere en Kagebutik og ernærede sig forøvrigt ved at spille til Dans. Den næste var sikkert selv en dygtig Lærer, men havde ikke det rigtige Greb paa at lede en Skole, i hvert Fald ikke i Esbjerg, manglede desuden, da han selv ejede Skolen, den Støtte, som en Bestyrelse, valgt af Forældrene, altid vil kunne yde, og fristede den triste Skæbne, at Skolens flinkeste Elever, som han sendte til København for at tage Eksamen, alle faldt igennem og det med rent elendige Karakterer.

Men „rask maatte det gaa“ i Esbjerg, og rask gik det. Aar efter Aar voksede Byen med rivende Fart, Aar efter Aar skiftede den Udseende, og Aar efter Aar blev flere og flere af dens Mangler afhjulpne. Og inden jeg forlod den, havde den faaet et ganske andet Præg. Da hørte den med sine c. 15000 Indbyggere ikke mere til Landets Smaabyer, men til de større Byer. Da var de tomme Huller i Husrækkerne udfyldte, alle Hovedgader brolagte, Kongensgade endog forlængst asfalteret, alle Fortove forsynede med dobbelte Fliserækker, og da var det ikke Damerne, men Herrerne, der maatte gaa i Rendestenen, naar det kneb. Da saa man intet mere til de „vandrede Lygtemænd“, thi da havde alt i mange Aar Gaslyset skinnet over den ganske By. Da havde Byen et kommunalt Skolevæsen, den ikke alene kunde være bekendt, men være stolt af, up to date som det i enhver Henseende var, med kommunal Mellemskole og med store paladslignende Skolebyg-

ninger. Da fandtes der adskillige private Skoler, og blandt dem Realskolen, hvis Elevantal stadig havde været stigende, indtil Kommunen oprettede sin højere Skole, som havde dimitteret Masser af Elever, og af hvis Lærere flere, Gang efter Gang, havde været Meddommere ved Eksamen ved andre Realskoler trindt om i Landet. Men endnu maatte dog de, der vilde have deres Børn saaledes underviste, at de senere kunde studere ved Universitetet, sende dem andet Steds hen for at faa den fornødne Uddannelse dertil.

Og nu, 25 Aar efter Realskolens Oprettelse! Ja, hvorledes Forholdene er nu, det kender jeg vel ikke saa meget til, at jeg tør udtale mig nærmere derom, men det ved jeg dog, at Byen nu har henved de 20000 Indbyggere, — at Husrækkerne langs Hovedgaderne er endnu smukkere, endnu mere imponerende, end de var i min Tid, — at der er opført endnu flere Skolepaladser, deriblandt ogsaa min forrige Skoles nye Bygning, — at Byen er gaaet ind i Elektricitetens Tegn, og det smukke, klare elektriske Lys derfor nu straalere gennem Gader, i Butikker og Hjem. Og det ved jeg, at nu har Byen alt gennem flere Aar haft sit Gymnasium, hvorfra unge Mænd og Kvinder som velmeriterede Studenter drager direkte til Universitetet for der at bygge videre paa det Grundlag, de i Byens egen Skole har faaet.

Samtidig med at Esbjerg saaledes ved Afslutningen af de sidste 25 Aar indadtil er en ganske anden end den var ved Begyndelsen af dette Tidsrum, ja, endog har bragt det saa vidt, at Udsendinge fra andre Købstæder ofte gæster den, for af den at lære, hvorledes deres egne Byer bedst skal indrette sig, har Byen imidlertid ogsaa udadtil vundet sig en dertil svarende Anseelse, og ved sin Trafik, sin Storhandel til Lands

og til Vands, sin Industri, — selv herude paa den anden Side af Jordkloden findes paa Kingshill, en Høj midt paa St. Croix, en Fan Mill, mærket „Esbjerg“ — har den skaffet sig et Navn, der er velkendt og har god Klang baade i Indland og Udland.

Forlængst er da den engang ringe og oversete „Lømmel“ en Saga blot; nu minder Esbjerg mere om Eventyrets unge Prins, der har vundet Prinsessen og det halve Kongerige.

Og ganske som Helten i et af de rigtig gode gamle Eventyr har Byen da ogsaa haft nok at kæmpe mod, inden den naaede saa vidt. Ude fra har den mødt megen Modstand, og Kampen for at overvinde den har til Tider været haard nok, men hvad enten Sejren blev vundet eller ej, under en saadan Kamp voksede Evnerne og Kræfterne, saa derved led Byen ikke noget, tværtimod, den gik altid styrket ud deraf. Men en ganske anden Sag var det, da den Spekulationslyst, som Esbjerg vel altid har haft noget af, engang udartede og førte til en Svindel, som under Skin af at være Byens bedste Ven, der vilde bringe Rigdom og Lykke til alle, tilrev sig Magten i Byen selv, som da for en Tid vendte Ryggen til Arbejdet, det jævne trofaste Arbejde, der hidtil saa støt og godt havde bragt den frem, og lod sig beherske af Svindelen, der, medens Champagnepropperne knaldede, ved falske Løfter drog den ind i en sansesløs Pengeurus, en „Jordfeber“, hvis Følger blev Ulykke og Elendighed for Byen selv og den hele Omegn. Dengang saa det nemlig ud til, at Byen for lange Tider havde været ødelagt. Dog saa galt gik det ikke. Da det endelig blev klart for enhver, der vilde se, at de store Løfter paa Fremtiden ikke var andet end straalende Sæbebobler, tog Byen sig sammen, gav igen Arbejdet den Hædersplads, der altid tilkommer

det, og hurtigere end nogen kunde have ventet, kom den atter til Kræfter. Siden den Tid har der vel ogsaa været Vanskeligheder nok at bekæmpe, Modstand nok at overvinde, men aldrig har dog Byen, senere svigtet Arbejdet, og i de Aar, der siden er forløbne, er den under Arbejdets Banner derfor stadig gaaet fremad, snart hurtigere; snart langsommere, eftersom Tiderne var, men dog altid fremad.

Ved *Arbejde* i gode og daarlige Tider, Svindelperioden undtagen, ved Arbejde med Hoved og Haand, — og Hjerter med, kan godt siges, for i al sin Travlhed har Byen aldrig glemt at sørge godt og kønt for de fattige og de syge, for Børnene og de gamle — er saaledes Byens eneste Udvikling skabt. En *Arbejds By* er da Esbjerg, og kun de, der har kunnet og villet tage deres Del af Arbejdet, der har sat noget ind paa Løsningen af de stedse nye, stedse vekslende Opgaver, der stilledes til dem, har udfyldt deres Plads i Byen, har været rigtige Esbjergensere.

Men hvad der gælder By og Borger, gælder ogsaa de forskellige Institutioner, derunder Skolerne, og blandt dem atter Realskolen, der som Byen i sin Tid var ringe og uanselig, men arbejdede sig frem og op med den. Nu er den endog som Gymnasium naaet saa vidt, som nogen Skole i Landet kan naa, og kan derfor til en vis Grad slaa sig til Ro med de Rammer, den har, hvad der i min Tid aldrig kunde være Tale om, for da var Skolen stadig under „Forvandlingens Lov“, og det havde vel sine store Fordele, men gav sandelig ogsaa nok af Besvær og Vanskeligheder. At faa Elever i tilstrækkelig Mængde — Livsspørgsmaalet for saa mangen anden Skole — gik let nok, for med Folketallet i Byen steg ogsaa Elevantallet i Skolen, saa det voldte ikke noget Besvær. Vanskeligheden laa derimod i Arbejdet for at

følge med, for altid at svare til det, som Byens Vækst krævede. Bare det at stræbe derefter, fordrede, hvor fornøjeligt det end var, et energisk, til Tider et rastløst Arbejde baade af Bestyrelse og Lærerpersonele. Aldrig var Byen to Aar i Træk den samme, og Skolen kunde derfor heller ikke være det. Hvert nye Skoleaar krævede sine Udvidelser, sine Forbedringer; nye Afdelinger maatte oprettes, ældre Afdelinger maatte have flere Klasser, nye Planer for Undervisningen maatte lægges, nye Fag maatte indføres, særlige Lokaler dertil indrettes etc. Og alle Forandringer skulde gennemføres under Hensyn til, at Udgifterne derved ikke blev for store, for Penge havde Skolen ikke mange af. Det var ingen let Opgave, der skulde løses! Og den blev da heller ikke altid løst, som den skulde, hvad nu, bagefter, er klart nok.

Hvorledes Realskolen imidlertid indrettede sig efter de Forhold, den virkede under, og søgte at imødekomme de altid nye Krav, der stillede sig til den, vil, haaber jeg, i hvert Fald delvis, fremgaa af det følgende. Men da jeg ikke kan give en fuldstændig og fremadskridende Skildring deraf, har jeg paa Forhaand maattet kaste et Blik paa den almindelige Udvikling i Byen og gøre opmærksom paa, at Realskolen, skønt den ikke fulgte med Strømmen, var afhængig af Byen, i godt og ondt delte Skæbne med den, — at den derfor lige saa lidt som Byen nogen- sinde kunde slaa sig til Ro med, hvad der alt var naaet, og at *den ligesom Byen fik sit særlige Præg af et ustandseligt Arbejde for Forandringer og Forbedringer, for Fremskridt og Udvikling.*

Og det har været af saa megen Betydning for mig at slaa dette fast, at min Indledning er bleven lang, for lang vil mange sige. Det ved jeg særdeles vel, og derfor skulde det da heller ikke undre mig, om

nogle af mine gamle Elever nu kom til at tænke paa det Holbergske Citat, som de saa ofte fik at høre, naar deres Stile blev gennemgaaede i Klassen: „Ak, væ mit ene Knæ, den Indgang var for lang!“ Men i saa Fald er de allerede førte tilbage til deres Skoledage, er i den rette Stemning for Minderne derfra, og det er udmærket, for nu kommer Turen netop til dem.

Vi gaar altsaa tilbage til Sommeren 1889. Da var Byens Borgere, belærte af tidligere Erfaringer, kommen til det Resultat, at hvis de vilde have den højere Skole, de ønskede, saa maatte de selv tage Sagen i deres Haand. For at skaffe Penge til Skolen dannede de et Aktieselskab, valgte en Bestyrelse og bemyndigede denne til at ordne alt fornødent i Sagens Anledning, hvad den ogsaa, da det indtil videre kun gjaldt om at faa Skolen i Gang, fik gjort i Løbet af kort Tid. Allerede den 19. August s. A. aabnedes da „Esbjerg Realskole“, og en smuk Solskinsdag begyndte den under min Ledelse sin Virksomhed med et halvt Hundrede Elever, noget gammelt Inventar og nogle meget mangelfulde Samlinger.

Lokaler var lejede i „Gebhardts Stald“, en meget lang og lav Bygning med højst forskellig Anvendelse. Først kom Skolen, den havde 4 Værelser og Hovedindgangen; Adgang til den sidste havde dog ogsaa en gammel Kone, der boede i nogle Loftsværelser ovenover Skolen, og som, saaledes synes det mig nu, hver Middag stegte Flæsk, der sendte en mere eller mindre appetitvækkende Duft ned over den ganske Skole og mindede os alle, Lærere og Elever om, at det snart var paa Tide at gaa hjem for at faa

noget at leve af. Det forekommer mig, at jeg endnu kan lugte Flæsket!

Derefter kom Arbejderboliger; saa en Slags Gendarmerikaserne, — de „Lyseblaa“ eksisterede endnu dengang og gjorde god Nytte med at holde Orden, hvad Byens eneste og gamle Politibetjent ikke kunde og vel heller ikke gjorde Forsøg paa, — derpaa en Kreaturstald, — Lagerrum for kunstig Gødning, og sluttelig, i selve Bygningen, en Række højst nødvendige Aftrædelsesrum for de forskellige Beboere; Skolen og hver af Lejlighederne havde sit eller sine særlige Lokaler med Nøgler til, for pænt skulde det være! Men det var for Børnene meget vanskeligt at huske igen at aflevere Nøglen, og som Skolebestyrer har jeg vist aldrig været i større Forlegenhed, end naar en lille Elev endelig skulde have fat paa Nøglen i en Fart og kom til mig, fordi den ikke var til at finde. Saa maatte Lommerne visiteres, indtil Nøglen kom for Dagen; det tog som Regel Tid, og det var ikke altid lige hyggeligt at se paa den lille Stump, der med forpint Ansigt, holdende Hænderne bagpaa og trippende omkring, i Spænding afventede Resultatet af Undersøgelsen, og, naar Nøglen endelig var der, skyndsomst styrtede af Sted uden at have Tid til at forvise sig om, hvorvidt Synderen blev afstraffet eller ej, hvad jo ellers nok kunde have haft sin Intesesse, da ingen kunde vide, hvem der næste Gang glemte at aflevere Nøglen.

„Stalden“ var altsaa en Skolebygning af egen Art, og det ogsaa hvad Lokalernes indre Udstyr angik. De svarede ikke til Datidens, endnu mindre til Nutidens Krav, men var da ogsaa kun midlertidige. Lavt var der til Loftet, Væggenes Afpudsning faldt ned, og Gulvene traadte man igennem paa flere Steder. Men stor var Legepladsen, for den strakte

sig udover de ubebyggede Grunde omkring Skolen og var saaledes næsten ubegrænset, hvad der ikke altid var saa heldigt, da Eleverne i den første Tid havde en vis Tilbøjelighed til at „stikke af“ og tage sig andre upassende Friheder paa den store Legeplads.

Hvor utilfredsstillende Skolebygningen end var, det Aar, Skolen havde hjemme der, staar dog med Glans i min Erindring. Alle Mangler til Trods fik den nemlig hurtigt et godt Navn, idet almindelig Orden og Disciplin nu blev gennemført. Eleverne strømmede til, og det fra alle Samfundsklasser, hvorfor den straks fik et tiltalende demokratisk Præg, som det ogsaa lykkedes gennem Aarene at bevare, bl. a. fordi Bestyrelsen altid med stor Liberalitet gav Fripladser til de Børn, hvis Forældre ikke kunde betale Skolepengene. Der var Udvikling og Fremgang over det hele. Lærerne arbejdede med Iver og Lyst, og der var nok at tage fat paa. Arbejdet var nemlig ofte ret besværligt, for de mange nye Elever var saa uensartede, saa forskelligt underviste, og skulde dog gerne samarbejdes. Jeg husker saaledes, at der til at begynde med i een Klasse var 5 forskellige Hold i Tysk, ligesom ogsaa, at vi første Aar modtog baade tysktalende og engelsktalende Elever, der ikke kunde et Ord Dansk, men for Resten ved Omgangen med deres Kammerater forbavsende hurtigt lærte at tale Sproget.

Fornøjeligt var, alt Besvær til Trods, ogsaa det daglige Skoleliv i den gamle Bygning, der nu forlængst er forsvunden, og mange morsomme Minder har jeg derfra. Saaledes husker jeg, at en lille tyk, 6 Aars Dreng, da jeg i en Time havde fortalt de smaa om Løver og givet dem en livlig Skildring af, hvor stærke og farlige disse Dyr er, rejste sig op og med Overbevisningens Varme udbrød: „Du, Be-

styrer! Fa'r, han kan overvinde en Løve, for han er saa stærk.“ Faderen var skrøbelig og udmærkede sig mindst af alt ved sin Styrke, men jeg vilde selvfølgelig ikke rokke den lille Fyrs ubegrænsede Tillid til hans Fader og lod ham blive i Troen. — En anden Gang mindes jeg, at en lille, sød Pige, som sad paa mit Skød og blev hørt i Bogstaverne, pludselig standsede, saa sig om i Klasseværelset og udbrød: „Det er en grim Skole, men du er køn“. Hun var nylig kommen fra England, var ikke rigtig stiv i Dansk, og dobbelt pudsigt lød med den fremmede Akcent denne Bemærkning, hvis første Del var ligesaa ubestridelig, som den sidste var det modsatte. Men hvad gjorde det; at hun holdt af mig, var tydeligt nok, og det var jeg glad for.

Ja, der var helt godt at være i „Gebhardts Stald“, men til Skolebygning egnede den sig ikke, og derfor var der almindelig Glæde, da Skolen, allerede et Aar efter at den var oprettet, kunde flytte hen i sin ny opførte Bygning ligeoverfor Kirken. Bedre Naboskab end den kunde Skolen ikke ønske sig, skønt den megen Kløkkeringning i de senere Aar, da Byen var bleven saa stor, vel til Tider kunde være generende. Genboer blev den fri for; det daglige Syn af Kirken mindede om, at Kirke og Skole har saa meget med hinanden at gøre, og dette havde sin Betydning, i hvert Fald for mig, og maaske for mange andre i Skolen.

Den nye Skolebygning blev taget i Brug efter Sommerferien 1890, og blev, ligeledes en Solskinsdag i August, — det synes mig nu, at Solen altid skinnede, naar vi efter Sommerferien paa ny aabnede Skolen, men det maa vel være en Fejlhuskning, — højtidelig indviet ved et offentligt Møde, ved hvilket Præsterne Andersen, Jerne, og Kløvborg, Guldager, talte kønt

og rart til Eleverne, deres Forældre og Skolens Lærere, og ved hvilken Lejlighed ogsaa jeg sagde nogle faa Ord. Dagen afsluttedes med en fornøjelig Fællesspisning paa „Gaarden“, hvad Hotel Spangsberg dengang altid blev kaldt.

Herefter havde da Skolen hvad Lokaler angaar gode Forhold at virke under. Antallet af Elever og Lærere steg, en bedre Klasseinddeling kunde gennemføres. Gymnastik kunde der for Alvor tages fat paa, da Skolen nu havde en særlig, om end lille Sal dertil. Undervisning i Sløjd, et Fag, som jeg altid har tillagt stor Betydning, blev indført ved Bistand fra „Dansk Sløjdforening“, ganske særligt fra Inspektør Aksel Mikkelsen, der ofte gæstede Skolen og viste sin Interesse for den paa mange Maader, ikke mindst ved at give Raad med Hensyn til Undervisningen deri. Samlingerne blev udvidede, og jævnt og støt arbejdede Skolen sig saaledes frem, at den i Foraaret 1892 første Gang kunde afholde „Almindelig Forberedelseseksamen“, hvortil indstilledes 6 Elever, alle store „Drenge“, hvoraf senere de to er døde som ganske unge. — En Tid havde der vel i Klasserne ogsaa været nogle unge Piger, men de faldt efterhaanden fra, og jeg tror egentlig ikke, Drengene savnede dem synderligt; noget rigtigt kammeratligt Forhold blev der nemlig dengang ikke mellem Drenge og Piger, der alle var halvt eller helt voksne, da de begyndte at læse sammen. Men forøvrigt kunde de godt i Forening more sig over, hvad fornøjeligt der forefaldt i Timen. Da saaledes en af de unge Piger, der i sine Stile ofte brugte ikke altid lige vellykkede lyriske Udtryk, engang skrev: „Hvor yndigt er det ikke at se alle Dyrene søge deres Føde“, og jeg i Marginen tilføjede: „f. Eks. en Loppe“, havde hele Klassen, ogsaa Lyrikeren selv, der tog

det fornuftige Parti at le med os andre, megen Fornøjelse deraf, og derefter gik mindre heldige Udtryk af samme Art under Navnet „Lopper“, indtil det Udtryk blev forjasket og maatte afløses af et andet og friskere, der ikke „stak“ saa slemt, for Lopperne kunde stikke, og det var ikke altid saa rart at møde i Skolen med dem.

Ingensinde har jeg, hverken som Lærer eller privat, personlig haft saa meget at gøre med noget Eksamenshold som med det første, der havde været Skolens øverste Klasse gennem 2½ Aar, og hvoraf flere havde naaet en efter Forholdene ikke ganske almindelig Udvikling. Jeg mindes derfor endnu mine 6 store Drenges saa tydeligt, som om det kun var ganske kort Tiden siden, de forlod Skolen. De var da ogsaa alle mine særdeles gode Venner; en af dem boede hos mig, og for de andre var „Bestyrerens“ Kontor et Samlingssted, hvor de altid var velkomne, naar de vilde træffe min „Plejesøn“ eller mig, og hvor vi ligesom i Skolen tilbragte mange gode Timer sammen, Timer, som jeg, og jeg er vis paa mine Drenges med, ofte har tænkt tilbage paa med Glæde. Der var saadant et rart kammeratligt Forhold mellem os, hvor vi saa mødtes, og aldrig mindes jeg, at nogen af dem nogensinde misbrugte dette Forhold eller saa meget som gjorde Tilløb til overfor mig at tage sig utilladelige Friheder.

I Klasserne drøftede vi frit alle Spørgsmaal, som Undervisningen førte os ind paa, og der blev jævnlige Indvendinger mod mine Meninger og Anskuelser. I Reglen kunde jeg vel overbevise mine Drenges om, at jeg havde Ret, men det var ikke altid, de vilde give sig, og jeg husker saaledes engang, at en af dem, — han var fra Landet — afsluttede en Diskussion med at sige: „De' ka' jo gjan

vær', Besty'rerer har Ret, men der ka' nu li' godt vær' tow Mjeninger om den Sag."

En anden af Dimittenderne var noget genert ved højtidelige Lejligheder, forvrøvlede sig derfor helt i første Eksamensfag og fik Karakteren tg, der svarede godt nok til Præstationen, men ellers var mindre, end han havde fortjent. Dengang var Tiden ikke bleven saa totalafholdende som nu, og jeg sagde derfor til ham, at han skulde drikke sig et Glas Vin, inden han samme Dag skulde op i næste Fag. Da han om Eftermiddagen paany mødte til Eksamen, og jeg spurgte ham, om han havde fulgt mit Raad, svarede han med jydsk Ordknaphed nej, hvorfor jeg gav ham et Glas Madeira. Han kom op, klarede sig glimrende og fik et velfortjent mg. Bagefter spurgte jeg ham, hvorfor han ikke havde fulgt mit Raad. „Nej, Fader sagde, en Toddy var bedre, og saa gav han mig en stor Romtoddy, lige før jeg gik herop!“ Han havde altsaa vitterligt faaet for meget; ilde var det, men udmærket gik det alligevel. Om han stadig tog sig en Toddy, før han skulde eksamineres, det husker jeg ikke. Vin fik han ikke senere af mig.

Da Eksamen var vel overstaaet, drog mine Dreng og jeg, før vi skulde skilles, til Tarp Kro for at holde Fest, men dog uden Vin og Toddyer! Og Fest holdt vi, og til Stemningen bidrog ikke lidet, at Deltager i Udflugten var ogsaa en lillebitte Marekat, som jeg dengang ejede. Den var baade min og Drengenes Yndling, elskede til Gengæld os alle højt og underholdt os ved denne som ved saa mange andre Lejligheder ved sine mange lystige Spilopper.

Den Abekat vil sikkert de fleste af mine ældre Elever kunne huske, for den spillede en ikke ringe Rolle i Skolen. Snart optraadte den som „naturhistorisk

Genstand“ i Timerne, og snart samlede om den i Fri-kvartererne et beundrende Børnepublikum, som højlydt morede sig over dens altid pudsige, men stundom noget uartige Fagter. Efter at den var gaaet al Kødets Gang, levede den endnu mange Aar i Erindringen, og de mindre Børn var henrykte for at høre om den. Da jeg saaledes engang i en Forberedelses-klasse havde brugt en Naturhistorietime til at fortælle om den og nogle Hugorme og Snoge, jeg havde haft i Fangenskab, udbød en af de mindste Elever, da jeg næste Gang kom i Klassen, til stor Glæde for de andre: „Aa, Bestyrer! vil De ikke nok igen fortælle os noget om de *mange smaa Dyr*, De har haft!“

Skolens første Eksamenshold stod mig altsaa nærmere end noget følgende, og kunde gøre det, fordi Elevantallet dengang endnu ikke var saa stort. Men forøvrigt havde jeg næsten altid meget at gøre med Dimittenderne, idet Forholdene — der maatte spares, hvor der kunde — førte med sig, at jeg dimitterede i mange forskellige Fag: Dansk og Historie, Tysk, Naturhistorie og Geografi, undertiden endog i 4 af disse Fag samtidig, og det indtil 25 Elever, og altsaa maatte have Hovedparten, ikke sjældent næsten alle, af mine Timer i de øverste Klasser.

Gennem disse mange Fag fik jeg rig Lejlighed til at paavirke mine Elever i forskellig Retning og vække deres Interesse for Sprog og Litteratur, først og fremmest for Modersmaalet, hvori Undervisningen kunde blive saa meget fornøjeligere, som ikke alene Tysk (Engelsk og Fransk), men ogsaa den jyske Dialekt, kendt af os alle, afgav ypperlige Eksempler til bedre Forstaaelse af vort Rigsmaal — for Historie, vort eget Fædrelands og den hele Verdens, og for Naturen, især den, der omgav os, og netop Fagenes

Forskellighed gjorde det lettere for mig at bevare Friskheden i min Undervisning, hvad ellers i vor Faglærertid kan være vanskeligt nok. Arbejdet i de højere Klasser blev mig derfor, Gentagelserne til Trods, aldrig trættende. Hvert Aar var jo da ogsaa Eleverne „nye“, hvert Aar kunde der tages noget nyt frem, og for hvert Aar synes jeg næsten, at jeg havde mere og mere Glæde af f. Eks. at gennemgaa danske Værker med Eleverne; jeg vandt selv bedre Forstaaelse deraf, netop fordi jeg atter og atter skulde hjælpe dem til at se, hvad smukt, sandt og godt der laa deri, og ofte kunde de ved deres Spørgsmaal, deres Opfattelse hjælpe mig til at faa klarere Blik derfor.

For mig selv var selve det at undervise derfor en ubetinget Glæde, og var Forhold, Skolen vedrørende, undertiden tunge for mig, saa jeg kunde være trist, naar jeg gik ind til mine Timer, jeg blev næsten altid glad og opmuntret i Timerne selv. Eleverne var da ogsaa, saaledes synes det mig nu, næsten alle saa interesserede, saa tiltalende. Tænker jeg tilbage paa den Tid, ser jeg derfor mange, mange unge og rare Ansigter, vendte imod mig, alle lyttende, alle optagne af deres Skolearbejde, alle saa fornøjelige, at man maatte blive i godt Humør ved at se paa dem. Jeg vilde saa gerne bringe lidt Solskin ind i Skolen, for kun i Varme og Lys foregaar al Udvikling og Vækst, og søgte at gøre det, men uden at vide det, gav Eleverne mig mere Solskin, end jeg kunde give dem.

Alt morsomt og fornøjeligt var vi alle lige enige om at lade komme frem til dets Ret, jeg ikke mindre end Eleverne, for intet er mere vækkende, mere oplivende end en forstaaende Latter, hvori baade Elever og Lærer tager Del. Og hvor vi kunde le, naar

vi læste f. Eks. Holberg og Hostrup, eller naar en eller anden Elev gav et forkert, men morsomt Svar, f. Eks. da en af Drengene i en Dansktime mente, at det i Digtet „Henrik og Else“ var „liden Else“, der blev sammenlignet med „en Æggeblomme, der nylig har faaet Ben“, — da en ung Pige i en Geografi-time meddelte os, at der i Dresden findes en verdensberømt „Primadonna“, og maaske derved ubevidst røbede sine hemmelige Drømme, — eller da en Dreng i en Tysktime paa Vægtavlen havde skrevet: „Ich bin den 9ten März geboren“ (hans egen Fødselsdag) og derefter skulde gøre Rede for den Accusativ, der forekommer i Sætningen, lidt genert svarede: „Familiebegivenheder skal staa i Accusativ“. — Af den Slags Historier har hver Skole mange, saa særlig karakteristiske er de langtfra, men det er alligevel morsomt at opfriske dem, fordi de hjælper saa meget til at bringe de fjerne Skoledage nærmere, baade for Elever og Lærere.

Men ogsaa det alvorlige kunde gribe os med samme Styrke, især naar vi gennemgik Værker af den danske Litteratur, gribe os saaledes, at Stemmen svigtede den Elev, der i Øjeblikket læste højt, og jeg maatte overtage Oplæsningen. Jeg husker saaledes, at en ung Pige, der skulde forelæse Digtet „Det døende Barn“, efter flere forgæves Forsøg maatte opgive det, og at ingen af de andre Elever kunde fortsætte, men da var ogsaa nylig i Skolen indtruffet et Dødsfald, som havde gjort stærkt Indtryk paa os alle. Jeg husker, hvorledes vi kunde blive betagne af Stemningen i Digte som „Paaskeklokken kimed mildt over de danske Strande“ og „Brat af Slaget rammet“, der ligesom andre af vore Fædrelandssange ikke alene blev gennemgaaede i Dansktimerne, men ogsaa undertiden blev oplæste i Historietimer og da gjorde

deres til at gøre Historien til en levende Virkelighed for os. Og heller ikke skal jeg nogensinde glemme, hvor dybt til Hjerter det gik os alle, da den sidste Dansktime med et Hold Dimittender afsluttedes med at læse: „Altid frejdig, naar Du gaar“. Bedre Ord end de, der findes i dette lille Digt af Chr. Richardt, kunde da heller ikke bruges til Afsked mellem os, der saa længe daglig havde været sammen, men nu snart skulle skilles.

Ofte gav Undervisningen mig forøvrigt Anledning til at komme ind paa religiøse Spørgsmaal, og jeg benyttede gerne en saadan Anledning, ja kunde undertiden slet ikke undgaa det, bl. a. fordi min Undervisning i Naturfag var grundet paa Udviklingslæren, og jeg ikke kunde tale med mine Elever derom, uden at jeg maatte meddele dem, hvorledes jeg personlig fik Samstemning mellem denne Lære og Kristendommen. Jeg har nemlig aldrig kunnet, egentlig heller ikke villet, undervise rent objektivt¹⁾; min personlige Opfattelse maatte jeg gøre mine Elever kendt med, om de saa gik ind derpaa, det var en anden Sag. For Resten havde jeg ofte Følelsen af, at en saadan lejlighedsvis Omtale af religiøse Spørgsmaal i Øjeblikket kunde virke med større Kraft end den egentlige Religionsundervisning, men denne har jeg rigtignok heller aldrig selv givet mig af med, saa her taler jeg maaske som den Blinde om Farverne.

Da jeg altsaa som sagt efterhaanden fik flere og flere Timer og dermed mit Hovedarbejde som Lærer i de øverste Klasser, maatte jeg først indskrænke Antallet af mine Timer i de lavere Klasser, til sidst

¹⁾ Dette skal dog naturligvis forstås cum grano salis. Min Historieundervisning var saaledes aldrig, heller ikke for den nyeste Tids Vedkommende præget af partipolitisk Opfattelse.

helt opgive dem, hvad jeg forøvrigt meget beklagede, for som Bestyrer vilde jeg helst gennem selve Undervisningen have Lejlighed til at lære alle Eleverne at kende, og desuden var det saa morsomt at undervise de smaa, med hvem jeg i nogle Aar havde Anskuelsesundervisning, og hvem jeg, naar de var blevet lidt ældre, plejede at fortælle Robinson Krusos Historie. Med den fornøjeligste Friskhed kunde nemlig de mindre Elever gaa op i Undervisningen og udenfor Skolen søge at virkeliggøre, hvad de i denne havde lært. Det hændte saaledes oftere, at Smaadrenge i Skrænterne ved Byen indrettede sig Huler, hvor de i deres Fritid opholdt sig, agerede Robinson og Fredag og forberedte sig paa at yde den kraftigste Modstand, hvis de fæle, vilde Kannibaler skulde komme for at angribe, fange og opæde dem.

Men det lykkes mig dog ingenlunde altid at faa mine smaa Elever saa godt med. Det kunde ogsaa hændes, at de i Stedet for at gaa op i Undervisningen, kritiserede denne og dermed mig. I 2den F. saa jeg saaledes engang en lille Dreng demonstrativt anbringe Albuerne paa Bordet og sætte Hænderne for begge Ørene, og da jeg vilde have at vide, hvorfor han gjorde det, svarede han i en meget gnaven Tone: „Det har Du nu fortalt os saa tit, og jeg gider ikke høre det mere.“ Naturligvis fik han nu at vide, at et Skolebarn ikke maa opføre sig saaledes og altid skal høre efter, men jeg tog mig alligevel den givne Kritik ad notam.

Maatte jeg imidlertid, og det mod mit Ønske, opgive mine faste Timer i de lavere Klasser — hvad for Resten havde til Følge, at adskillige af de allermindste Elever, naar jeg havde en Ekstratime i 1ste F., til stor Fornøjelse for deres lidt større Kammerater titulerede mig „Frøken“, for det var de nu

vante til at kalde den, der underviste dem — blev de mindre Børn mig dog aldrig fremmede. Ogsaa dem havde jeg paa min Vis meget at gøre med; de var mine særlig gode Venner og kom altid med Tillid til mig, hvad jeg havde mange Beviser paa. En lille Dreng puttede mig saaledes engang paa min Fødselsdag et Brev i Haanden, og det lød ordret: „Til Lykke, kære Bestyrer. Jeg holder saa meget af dig.“ Og en lille Pige kom en Dag, da jeg efter Morgensangen, som hun var kommen for sent til, foretog min sædvanlige Ronde i Skolen, hen til mig, tog mig i Haanden og sagde: „Vil Du ikke nok gaa med ind til min Frøken og bede om Forladelse for mig, ellers bliver hun saa vred, fordi jeg kommer for sent.“ Det kunde jeg naturligvis ikke staa for, skønt det ellers var mig, der strengt holdt paa Præcision.

I Samlingstiden og Frikvartererne var min sædvanlige Plads paa den store Trappe ved Indgangsdøren. Derfra kunde jeg overse Legepladsen, se min gamle Ven, Madsen, Skolens mangeaarige Pedel, sysle med sit Arbejde for at holde Pladsen ren og pæn, — se mine Træer, som jeg i sin Tid havde faaet plantet, og som jeg med Hjælp fra Drengene søgte at værne og pleje paa det bedste, hvorfor vi, naar det var meget tørt, i de første Aar ikke alene vandede dem, men skyllede Kronerne for at rense dem for Støvet, og derfra kunde jeg, selv om jeg fik mig en Passiar med Lærerne, holde Øje med alle Børnene, store og smaa.

Og de sidste holdt meget af at opholde sig paa Trappen hos mig, snakke med mig og drage mig ind i deres Leg. Undertiden hørte jeg dem i, hvad de havde lært, og det var ogsaa meget morsomt for begge Parter. En lille Pige, der lige havde læst om Moses og gerne vilde vise, hvad hun kunde, fortalte

mig saaledes, at det var „Prinsesse Marie“, der havde fundet ham og draget ham op af Nilen, hvad unægtelig havde Nyhedens Interesse, men sikkert havde sin Forklaring deri, at Prinsesse Marie nylig havde opholdt sig paa Fanø og der som allevegne vundet alle Hjerter, hvorfor hendes Navn dengang var kendt endog af hvert Barn paa Fanø og det nærmeste Fastland. — En anden, der netop havde stiftet Bekendtskab med Absalon og hans Historie, blev lidt betuttet, da jeg spurgte hende, hvordan Absalon, som var Biskop, kunde gaa i Krig, men svarede efter et Øjeblikks Betænkning nok saa fornøjet: „Det kunde han godt, for han var ikke hellig.“ — Jo, jeg fik meget at vide paa Trappen! Hvad de smaa var optagne af, skulde jeg have Besked om, selv om det intet havde med Skolen at gøre. Saaledes kom en Morgen en lille Pige og spurgte mig: „Bestyrer, ved Du, hvad jeg har faaet i Nat?“ — „Nej, det ved jeg rigtignok ikke.“ — „Det er blødt og levende, kan Du saa gætte det?“ — „Aa, det er en lille Missekat?“ — „Nej, det er meget bedre, det er en lille Broder“, udbrød hun henrykt, og jeg blev naturligvis ligesaa glad for den lille Broder.

De smaa Drengene var mindre optagne af deres Hjem og deres Lektier, men mere legende og vilde gerne have mig med dertil. Et yndet Legetøj var min Stok, der gik paa Omgang blandt dem, og paa den red de ud til de fjerneste Afkroge af Legepladsen for at opleve Eventyr og samle Rigdomme og kom saa tilbage, opfyldte af Rejsens og de fremmede Landes Mærkværdigheder, og med Guld og Diamanter, som de afleverede til mig. At Guldet kun var Pinde og Diamanterne kun Smaasten, generede ingen af os. — Og havde Drengene faaet nye, lange Støvler, saa skulde de straks hen til Trappen og

meddele mig, hvor udmærkede de Støvler var: „Jeg har gaaet gennem de største Vandpytter, jeg kunde finde, og tænk Dig, jeg er slet ikke blevet det mindste vaad!“ Og det vilde virkelig i sin Tid sige noget!

Disse Smaafyres Følelser overfor mig kunde ofte give sig morsomme Udslag. Da saaledes en af dem paa et Hotel, hvor han legede paa en Trappe med nogle andre Børn, uventet fik Øje paa mig, der kom ned ad Trappen, udbrød han, idet han fejede de andre til Side, med afgjort Stolthed: „Gaa af Vejen, for der kommer *min* Bestyrer“, hvorefter han lagde Beslag paa mig som Legekammerat. —

Dog nu er det sikkert mere end nok med disse Smaatræk om Eleverne, jeg har maaske allerede fortalt for mange af dem. Lad mig da som Afslutning derpaa bringe mine gamle Elever en Tak for al den Glæde, de i sin Tid gjorde mig, en Tak for den Kærlighed, de viste mig, en Tak for alt det Solskin, de bragte ind i mit Liv, bringe dem den Tak, som jeg, da jeg en graa og kold Vintermorgen for sidste Gang var med til Skolens Morgensang og derefter vilde tage Afsked med dem, ikke var i Stand til at faa sagt og heller ikke nu kan udtale, som jeg gerne vilde. —

Inden jeg gaar videre, maa jeg imidlertid, da maaske ellers de, der ikke har kendt Realskolen efter det foranstaaende, kunde have Grund til at tro, at Skolelivet i min Tid mest var præget af Leg, ikke tilstrækkeligt af Alvor og Arbejde, af Orden og Disciplin, gøre opmærksom paa, at dette ikke var Tilfældet. Medens jeg har været Lærer, er det stadig blevet mig mere og mere klart, at noget nær den største Uret, man kan begaa mod et Barn, er at lade det vokse op i Ulydighed og uden at vænne det til at opfylde sine Pligter, og under Hensyn dertil søgte jeg da ogsaa

at lede Realskolen. Men *det* hindrede ikke et godt Forhold mellem Elever og Lærere, tværtimod, det var netop Betingelsen derfor, thi uden Lydighed, fra begge Sider kan jeg gerne sige, vil et saadant ikke kunne bestaa: et ulydigt, pligtforsømmende Barn kommer aldrig i Tillid til sin Lærer, og tager en Lærer det for en Tid lidt lettere med Fordringerne til sig selv, og hvilken Lærer tør vel sige sig fri derfor, jeg i hvert Fald ikke, saa skal det snart vise sig, at Forholdet mellem ham og hans Elever lider derunder.

Men for at vende tilbage til Skolens Historie. Elevantallet blev efterhaanden saa stort, at Skolebygningen fra 1890 ikke længere var tilstrækkelig; der maatte flere Lokaler til, hvis ikke Skolens Vækst skulde standses, og den skulde blive nødt til at afvise nye Elever, hvad naturligvis vilde have haft til Følge, at en anden Realskole var bleven oprettet, og det vilde ikke have været nogen Fordel for Byen, fordi Kræfterne derved vilde splittes.

En Tilbygning blev da opført i 1894, og ved Indvielsen deraf talte Bestyrelsens Formand, Pastor Bruun, og Pastor Nielsen fra Allerup, hver især paa sin Vis om det kristelige og nationale som Undervisningens Grundpiller, og jeg, der hovedsagelig talte om Forholdet mellem Lærere og Elever.

Foreløbig blev en Del af Tilbygningen anvendt til Bolig for en Lærer; men snart maatte den helt anvendes til Skolelokaler, og senere maatte der tilmed paa Loftet indrettes Lokaler for Undervisningen i Haandarbejde, Sløjd og kvindelig Husgerning. Derved blev det atter muligt i Bygningens anden Etage at bruge et Lokale til Samlingsværelse, hvortil Trangen var saa meget større, som Skolen efterhaanden havde faaet en usædvanlig righoldig natur-

historisk Samling, — samt et Værelse til kemiske og fysiske Forsøg. Det sidste blev indrettet saaledes, at det desuden, og det ogsaa om Dagen, kunde anvendes til Forevisning af Lysbilleder, hvoraf Skolen, efter i 1899 at have faaet en Laterna Magica, hurtigt erhvervede sig et meget betydeligt Udvalg, inden min Afrejse ca. 400 Stkr, de fleste danske Billeder efter Fotografier, som jeg havde skaffet, ofte efter særlig Bestilling.

Af disse Lysbilleder havde vi megen Fornøjelse, baade under selve Undervisningen og ved særlige Lejligheder. Saaledes fejrede vi H. C. Andersens Hundreedaarsfest hovedsagelig ved Hjælp af dem, idet jeg havde faaet lavet Glasfotografier efter de af Vilh. Petersens Tegninger, der kunde bruges som Illustrationer til Digterens egen Historie, og den blev da fortalt med disse Billeder som Grundlag, hvorhos jeg fra England havde faaet anskaffet nogle Rækker af Billeder til enkelte af Eventyrene, der under Forevisning heraf ligeledes blev fortalte for Børnene. — I Vinterhalvaaret afholdtes desuden, som Regel een Gang ugentlig, en Aftenunderholdning, bestaaende af Forevisning af Lysbilleder med Forklaring, samt Traktement med Konditorkager, og dertil blev Klasserne indbudte efter Tur.

Ved saadanne Lejligheder var ofte inviteret Gæster, hvad selvfølgelig bidrog til at gøre Aftenen end mere fornøjelig. Saaledes fejrede Pigeskolen Festen for H. C. Andersen sammen med os, og Bestyrerinden gav sit Bidrag dertil, ved at fortælle om „Den lille Pige med Svovlstikkerne“.

Der var nemlig i Slutningen af Halvfemserne bleven oprettet en Pigeskole, hvad jeg for saa vidt beklagede, som jeg satte stor Pris paa Fællesundervisningen og nødigt vilde opgive denne. Dog derom

blev der heller ikke Tale, idet Realskolen, en ganske kort Tid undtagen, omtrent beholdt forholdsvis samme Antal Pigebørn, som den tidligere havde haft. Der blev derfor ikke nogen generende Konkurrence mellem de to Skoler, som hurtigt kom til at staa i et venligt Forhold til hinanden. Inden jeg forlod Byen, var det endog saa godt som afgjort, at Skolerne skulde slaas sammen, og adskillige af Pigeskolens Elever var, fordi de skulde tage Eksamen, allerede overgaaede til Realskolen.

Realskolen var forøvrigt ikke straks en gennemført „Fællesskole“. Til at begynde med havde den en særlig Klasse for de større Pigebørn, fordi disse efter Forældrenes Mening ikke burde undervises sammen med Drengene. Omend oprindeligt en Modstander af Fællesundervisningen havde jeg dog i Varde og Hinnerup personlig erfaret, hvilken god Indflydelse denne havde paa Elever og Lærere, og efterhaanden bleven en varm Tilhænger deraf søgte jeg derfor at gøre Realskolen til en virkelig Fællesskole, hvormed jeg mener, ikke en Drengeskole, der optager Pigebørn, men en Skole, hvori der undervises ogsaa i de højere Klasser baade af Lærere og Lærerinder, og i hvilken der i det Hele tages fornødent Hensyn til Piger som til Drengene, saa de førstnævntes særlige Undervisning ikke forsømmes. Jeg lagde derfor straks megen Vægt paa, at disse skulde have en ordentlig Undervisning i Haandarbejde og Gymnastik, hvad jeg dog først fik gennemført et Par Aar efter Skolens Oprettelse, da Frk. Westergaard, senere min Hustru, overtog disse Fag, i hvilke hun, skønt ingensinde rask, underviste med aldrig svigtende Omhu og Samvittighedsfuldhed, indtil Sygdommen helt tog Overhaand og tvang hende til at opgive Skolevirksomheden. —

At Pigebørn skulde have Gymnastik, vakte, ligesom Gennemførelsen af Fællesundervisningen i det Hele, Modstand hos adskillige Forældre. „Det var dog for galt og ganske upassende“, sagde en Fader, der kom til mig for at faa sin 15-aarige Datter fritaget derfor, og da han ikke kunde opnaa sit Ønske, udmeldte Datteren.

Denne Modstand blev imidlertid efterhaanden overvunden, og da Skolen, som den første Fællesskole i Danmark, i Foraaret 1901 kunde aabne et Skolekøkken, og dermed slaa endelig fast, at den ikke opgav Fællesundervisningen, var der blandt Forældrene almindelig Tilslutning dertil, og endnu større blev denne, da Pigebørnene med Iver og Lyst gik op i det nye Fag, hvori Undervisningen først lededes af Frk. Carstensen, siden af Frk. Kähler, og Hjemmene snart mærkede, at de virkelig lærte noget i Skolekøkkenet, hvad Svarene paa et til Forældrene udsendt Spørgeskema var et tydeligt Vinedsbyrd om.

For mig var Oprettelsen af Skolekøkkenet et betydningsfuldt Skridt fremad i Retning af at indrette Skolen efter det praktiske Livs Krav, og medens jeg var dens Bestyrer, kom jeg stadig til at sætte mere og mere Pris paa det nye Fag, vi derved fik ind i Skolen.

Esbjerg Realskole blev saaledes en virkelig Fællesskole, og dels af den Grund, dels fordi Skolen laa „paa Strøget“ (Danmark—England), havde den ofte Besøg af fremmede Skolemænd, især engelske, men dog ogsaa tyske, amerikanske, svenske og finske. Af Englænderne maa jeg særlig nævne min gamle Ven *Mr. Thornton*, der siden 1893 mange Gange har besøgt Danmark, og da ogsaa altid Esbjerg Realskole, for at sætte sig ind i vort Skolevæsen, og mere end vist nogen anden har bidraget til at sprede

Oplysning derom i England, og som en Tid vikarierede ved Skolen som Lærer i Engelsk, samt *Mr. Hoyes*, der senere gennem en Række af Aar har været Lærer ved Statens Lærerkursus i Engelsk. Af Tyskere kan jeg nævne *Dr. Wetekamp* fra Breslau, der med Understøttelse af sin Regering kom til Danmark for at gøre sig bekendt med Fællesundervisningen, og af Kultusministeriet blev henvist til Esbjerg Realskole, hvor han opholdt sig adskillige Dage, hørte paa Undervisningen og deltog deri. *Dr. Wetekamp* var Medlem af den tyske Rigsdag og omtalte senere i denne under en Forhandling om en Skolelov Esbjerg Realskole, og hvad han der havde set og lært angaaende Fællesundervisningen, og, efter Rigsdagstidende, som blev mig sendt, fremhævede han stærkt, at en Lærerinde (*Frk. Hougeseu*) med stor Dygtighed underviste i Naturfag, hvad han aldrig havde tænkt sig, en Dame kunde gøre. —

Efterhaanden som Elevantallet gjorde det muligt, søgte Skolen for sit Vedkommende at bøde paa de Mangler, som den daværende Skoleordning led under, ved at oprette særlige Afdelinger saavel for de Elever, der ikke skulde tage Eksamen (Handelsklasserne), som for de Pigeboern, der vel skulde tage Eksamen, men var saa unge, at de ellers gentagne Gange skulde have været Oversiddere i Realklasserne (Pigeklasserne). I Henhold til et Ønske blandt Forældrene oprettedes desuden i Aaret 1897 en særlig Afdeling for Studerende med det Maal privat at forberede dem til IV Klasses Hovedeksamen. Afdelingen vandt imidlertid ikke tilstrækkelig Tilslutning, saa efter at have bestaaet i 5 Aar og gennem firklassede Kursus to Gange at have forberedt til nævnte Eksamen, blev den ophævet. For dem, der

dengang voksede op i Esbjerg, havde Søfart, Handel og Industri mere Tillokkelse end Studiet af de døde Sprog, og saaledes er det vel forøvrigt til Dels endnu.—

Imidlertid havde Spørgsmaalet om en Reform at vort hele Skolevæsen, ikke mindst af Realskolerne, trængt sig stærkere og stærkere frem. Jeg for mit Vedkommende var varmt interesseret derfor, deltog i adskillige Skolemøder i Forhandlingerne derom, og da jeg fandt, at den Sag burde Elevernes Forældre dog kende noget til, gjorde jeg i Aarsberetningen for 1898—99 Rede for mine Anskuelser derom. Disse faldt i mangt og meget sammen med de ledende Grundsætninger i „Almenskoleloven af 1903“, og det var mig derfor en virkelig Tilfredsstillelse med Bestyrelsens Samtykke straks at begynde fra neden af at omforme Realskolen efter den nye Lovs Bestemmelser, og gøre dette med det Maal for Øje, at Skolen, naar denne Omformning var gennemført, skulde tage Skridtet fuldt ud og overgaa til at blive et Gymnasium med 3dje Retning, der syntes mig at passe saa udmærket for det praktiske Esbjerg; underhaanden sikrede jeg mig ogsaa Ministeriets Samtykke dertil.

Endnu inden Mellemskoleeksamen første Gang kunde afholdes, var jeg imidlertid bleven udnævnt til Skoledirektør i Dansk Vestindien, saa jeg fik ikke megen Del i Arbejdet med at føre Skolen frem til det Maal, som alle da var enige om, at den skulde og burde naa. Som det gik, var det dog sikkert bedst. Det var en Fordel for Skolen, at andre, der bedre end jeg og Skolens daværende Lærere, kunde gøre dette, nu traadte til, og det var en Fordel for mig efter næsten 18 Aars ensartet Virksomhed paa samme Sted at faa Lov til andet Steds at tage fat paa en Virksomhed, der ligesom den første skulde

bygge noget nyt op, ligesom denne fuldt ud kræver sin Mand, og som det ligeledes er værd at sætte Liv og Kræfter ind paa. For anden Gang at faa Lejlighed til at udføre et saadant Arbejde, det er sikkert en usædvanlig Lykke, som kun times faa.

Men strengt var det for mig, da jeg i Februar 1907 skulde forlade min kære gamle Skole, og herude har jeg ofte savnet den, mine Elever og mine Timer, ikke mindst, fordi jeg her intet direkte har med Undervisningen at gøre, og derfor kun kommer saa lidt i Berøring med Børnene, der, hvad enten de er sorte eller kulørte, kan være lige saa søde og tiltalende som de hvide Børn derhjemme. Børn er Børn Verden over!

Jævnlig gaar derfor mine Tanker tilbage til mine mange Aar i Esbjerg, hvor min Gerning frem for alt var at undervise, hvor jeg derfor altid havde med Børn at gøre, og hvor Arbejdet for saa vidt faldt mig lettere, som Klimaet derhjemme ikke som herude i Varmen tager paa Kræfterne, og af dem havde jeg vel ogsaa den Gang flere, end jeg nu som ældre har.

Og at jeg er bleven ældre, fik jeg forleden at vide. Vi havde nemlig i Julen Besøg af to smaa søde kulørte Pigebørn fra Børnehjemmet „Ebenezer“, hvis „Tante og Onkel“ min Kone og jeg er, og efter en meget omhyggelig Undersøgelse af, hvor mange graa Haar der kunde findes i min tynde Paryk, som jeg for Resten selv ansaa for ganske ensfarvet, sagde den ene af dem i en højst betænkelig Tone til den anden: „Laf is coming old!“ Og det gjorde Indtryk paa mig, for det er jo af Børn, man skal høre Sandheden. Dog, naar Alderen ikke trykker, og det gør den egentlig ikke, selv om jeg naturligvis ikke undgaar at mærke, at min bedste Tid er forbi, saa er det slet ikke saa galt at være „gammel“, for da kaster

Fantasien sin gyldne Glans over Fortiden, saa alt det fornøjelige, kønne og gode træder stærkere og klarere frem, faar Liv igen, medens det besværlige, det kedelige, der i Øjeblikket kunde tynde haardt nok, trænges tilbage og synes saa ubetydeligt.

Derfor kan jeg da kun med Glæde mindes mit Ophold i Esbjerg, og naar jeg tænker tilbage derpaa, er jeg opfyldt af Taknemlighed for den Trofasthed og Tillid, saa mange Forældre udviste mod Skolen og mig, — for den Støtte og Hjælp, som jeg altid havde fra Bestyrelsen, hvorledes denne end var sammensat, — og for den Interesse og Energi, hvormed mine Medlærere udførte deres Skolegerning, med mig tog deres Del af Arbejdets Besvær og Arbejdets Glæde. Og alle de mange, som mine Tanker da dvæler ved, kunde jeg have Lyst til her at omtale, om end kun for at vise, at de ikke er glemt af mig. Skulde jeg indlade mig derpaa, blev jeg imidlertid aldrig færdig, og der vilde ikke være Plads nok i Programmet, saa det maa opgives.

Men jeg maa dog have Lov til her at nævne af Skolens Lærere: *R. Jensen*, som kom til Skolen kort efter, at jeg var bleven dens Bestyrer, i Begyndelsen blev mødt med nogen Uvilje og Kritik, fordi han var ægte nok til ikke med Forsæt at ville aflægge sin jyske Dialekt, — der blev saaledes engang klaget til mig over, at han i Skolen havde sagt: „Hvor æ' mi' Lue?“ — men som snart ved sin ubestridelige Dygtighed, sin store Arbejdsevne, sin aldrig svigtende Interesse for Skolen og hvert enkelt af Eleverne, blev afholdt og respekteret af enhver, der, enten direkte eller gennem Børnene, kendte ham, og som derfor i mange Aar med Rette var anset for Skolens bedste Støtte. — *Cand. mag. Christiansen*, der var Latinafdelingens Førstelærer og en ligefrem

Kapacitet paa sit specielle Omraade: det franske Sprog, som hurtigt vandt alle ved sit hjertelige frejdige Væsen, skønt hans ligefremme og spøgende Maade at udtrykke sig paa overfor Børnene, der ikke altid straks blev forstaaet, hvorfor jeg engang fra „en Forældre“ modtog en meningsløs skarp Klage over, at han i Klassen havde sagt: „Hold nu Bøtte!“ og hvis pludselige Død var en virkelig Sorg for Skolen, ikke mindst for mig, der stod i ganske særligt Venskabsforhold til ham, — og *Cand. phil Holm*, „Kandidaten“, som han populært kaldtes, der først kom til Skolen, da han var noget medtaget af Livet og dets Storme, til Tider derfor var dybt nede, trist og nedtrykt, men til andre Tider, udmærket begavet som han var, kunde være Fornøjeligheden selv, i Timerne sprede Liv og Lys omkring sig, og ved Aarsprøverne virke meget oplivende ved sine mange pudsige Ytringer. Jeg husker saaledes, at han engang af sin Censor blev anmodet om at lade Eksaminanden, der var „oppe i Frankrig“, fortælle lidt om Vinavlen der. Det blev han imidlertid snart færdig med, og saa vendte han sig til Censor og udbrød under Auditoriets Latter: „Se saa! nu har vi besørgt det lille Ærinde, hvad skal vi saa?“ — Disse 3 Lærere er nu alle døde, men deres Elever vil sikkert aldrig glemme dem, saa Mindet om dem, og vist ogsaa om adskillige andre af Skolens Lærerkrafter, vil længe blive bevaret.

Og af Bestyrelsesmedlemmerne maa jeg omtale de to Formænd, — flere har der gennem de forløbne 25 Aar ikke været, — *Pastor Kemp*, der forlod Byen inden Udløbet af det første Skoleaar, men hvis lyse Tro paa Skolen og dens Fremtid ikke alene i Almindelighed var saa opmuntrende og styrkende, men blev af særlig Betydning, fordi han som

Formand bestemt hævdede, at der straks maatte skrides til Opførelse af en Skolebygning, — og *Pastor Bruun*, der gennem de mange Aar har bevaret Kontinuiteten i de vekslende Bestyrelser, og i de gode og vanskelige Tider lige klogt og dygtigt, lige støt og trofast, og stadig besjælet af den varmeste Interesse for Skolen, har arbejdet for alt, hvad der kunde være til Gavn for denne; — samt *Købmand Bilgrav*, Skolens første Kasserer, der gennem en Aarrække som saadan udførte et stort og besværligt Arbejde, og hans Efterfølgere *Postmester Schönning* og *Apotheker Lange*, der, ligeledes begge stærkt interesserede for Skolen, som deres Forgænger var denne en udmærket Støtte. —

Og saa endnu kun eet, og det vel last, but not at all least. Jeg kan ikke, — og det saa meget mindre, som jeg har Følelsen af, at jeg *nu* tager den endelige Afsked med min gamle Skole, og derfor ikke maa glemme noget af det, jeg dog gerne engang skulde have sagt, — i Tankerne gaa tilbage til min Skolevirksomhed i Esbjerg, uden ogsaa at mindes de forskellige Medlemmer af Realskolens Undervisningsinspektion, som nu ikke mere har med Skolen at gøre, men som baade den og jeg skylder saa meget. Jeg maa derfor her ogsaa nævne *Professor Müller* samt *Professorerne Dr. phil. Rønning* og *cand. mag. Foldberg*, der alle udviste en saadan Forstaaelse af Skolens vanskelige Forhold, en saadan Villighed til ved enhver given Lejlighed at yde Vejledning og Raad, en saadan Venlighed overfor mig som dens Bestyrer, at ethvert Besøg af Inspektionen ikke alene var til afgjort Nytte for Skolen, men samtidigt saa fornøjeligt, at der var Feststemning derover, hvorfor jeg da ogsaa jævnligt herude har følt Savnet af saadanne Inspektionsbesøg. —

Med stor Taknemlighed mindes jeg desuden, at Professor Müller i sin Tid indstillede mig til Bestyrerposten ved Esbjerg Realskole, og at Professor Rønning mere end nogen anden bidrog til, at jeg efter mit mangeaarige Arbejde i Esbjerg fik en ny og betydningsfuld Virksomhed i vort lille tropiske Danmark.

Og hermed skal jeg da afslutte mine Meddelelser om den Tid, der svandt, og jeg har da kun tilbage et Øjeblik at vende mig mod den Tid, der kommer, og gøre dette, ikke for at sige noget om Skolens fremtidige Opgave og hvorledes den skal løses, for det er ikke min Sag, skønt jeg stadig har en lille Part i Skolen, da jeg vedblivende er Aktionær, maa-ske den eneste paa denne Side af Jorden; — nej, kun for at udtale Haabet og Ønsket om, at min gamle Skole i de kommende Aar, og det langt bedre end i min Tid, maa kunne svare til ethvert berettiget Krav, der stilles til den, og at Byens og Omegnens Befolkning altid maa slaa Kreds om den, støtte den og værne den, for saa vil Skolens Fremtid blive lys og lykkelig, og saa vil baade Elever og Lærere altid have Følelsen af, at der er godt at være i „Esbjerg Gymnasium“.

Dansk Vestindien, i Januar 1914.

Olaf Rübner-Petersen.

Meddelelser for Aaret 1913—14.

Den aarlige *Generalforsamling* for 1913 afholdtes den 20. November Kl. 8 i Skolens Gymnastiksal. Kun faa var mødt.

Formanden aflagde Beretning. Han betegnede det forløbne Aar som roligt, meddelte, at Elevantallet igen var gaaet op, at de pekuniære Forhold nu stod bedre, og at de sidste Aars Underskud var hørt op, glædede sig over den ny Sportsplads, som havde gjort det muligt at indbyde fremmede Skoler til Boldkamp, og takkede den afgaaede Lærer, Cand. Holger Petersen, for hans Arbejde, som havde bidraget til at vække Interessen for Historien blandt de unge. Han omtalte Skolens Jubilæum i 1914 og haabede, at det ved denne Lejlighed vilde vise sig, at dens Virksomhed blev paaskønnet af Byens Borgere.

Han gennemgik derefter Regnskabet for Skoleaaret 1912—13 og forelagde det til Godkendelse.

Det godkendtes enstemmigt.

Til Medlemmer af Bestyrelsen genvalgtes Fru *Jørgensen* og Konsul *Pagh* og til Revisorer Sagfører *Brasch* og Købmand *M. Jensen*.

Derefter fortalte Inspektør *Gregersen* om Skolereisen til Thüringen i Sommeren 1913. Der havde deltaget 20 Elever, baade mandlige og kvindelige, og Turen var i enhver Henseende forløbet tilfredsstillende.

Formanden takkede efter Foredraget Hr. Greger-
sen for det Arbejde, han havde paataget sig, og den
Omhu, han og Frk. Bundgaard havde udvist.

Da ingen yderligere ønskede Ordet, hævedes Ge-
neralforsamlingen.

Skolens *Bestyrelse* bestaar for Tiden af: Pastor
Bruun, Formand, Fuldmægtig Fritsche, Kasserer,
Direktør Esmann, Fru Ingvar Jørgensen, Fru Kon-
sulinde Kongstad, Læge V. Nielsen og Konsul Pagh.

Skolens Plan.

Skolen er **Forberedelsesskole** og optager Børn fra den tidligste Skolealder, helst helt uforberedte. Den er indrettet paa, at Børnene normalt begynder deres Skolegang i 6 Aars Alderen; gennem 5 Forberedelsesklasser fører den dem saa i 11 Aars Alderen frem til Mellemskolen. I 1. Forberedelsesklasse lægges der megen Vægt paa at gøre de smaa Overgangen til Skolelivet let.

Skolen er dernæst **fuldstændig højere Almen-skole** og bestaar som saadan af Mellemskole, Realklasse og Gymnasium (nysproglig Retning). Mellemskolen har 4 Klasser og slutter med Mellemskoleeksamen, hvortil Eleven normalt naar frem i 15 Aars Alderen. Efter bestaaet Mellemskoleeksamen kan Eleven, hvis Skolen finder ham moden dertil, enten optages i Realklassen, der efter eet Aars Undervisning fører til Realeksamen, eller i Gymnasiet, som gennem 3 Klasser fører frem til Studentereksamen.

Mellemskoleeksamen er en Betingelse for Optagelse i Realklassen eller Gymnasiet, men giver ingen Rettigheder.

Realeksamen giver de samme Rettigheder som tidligere Præliminæreksamen. Dens Fag er dels bundne, dels valgfri. De bundne Fag, i hvilke der skal aflægges Prøve, er: Dansk, to fremmede Sprog, Historie, Geografi, Naturhistorie, Fysik samt Regning og Matematik (dette Fag er dog ikke bundent for Piger). Valgfri Fag, i hvilke der kan aflægges Prøve, er: det tredje fremmede Sprog, Latin, Geometri og (for Piger) praktisk Regning.

Enhver, der har bestaaet Realeksamen, kan indstille sig til juridisk Eksamen for ustuderede.

For at indstille sig til Adgangseksamen til den polytekniske Læreanstalt skal man derimod have bestaaet den med 3 Sprog, Regning og Matematik samt Geometri.

Man skal have bestaaet den med 3 Sprog, Regning og Matematik samt Latin for at kunne indstille sig til farmaceutisk Medhjælpereksamen eller indmelde sig paa Tandlægeskolen.

For Ansættelse under Post-, Telegraf- og Jernbanevæsen er Eksamen i Fransk ønskelig, og af Kvinder kræves der Prøve i praktisk Regning. (Denne Prøve kræves derimod ikke ved Stillinger under Toldvæsenet.)

For Optagelse paa Landbohøjskolen som Landbrugs- eller Havebrugselev¹⁾ kræves Realeksamen med Regning og Matematik.

Studentereksamen giver Adgang til Universitetsstudier. Vil Studenter af den nysproglige Linie studere Teologi, maa de dog underkaste sig en Tillægsprøve i Græsk, og vil de studere ved den polytekniske Læreanstalt, maa de forinden bestaa Anstaltens Adgangseksamen.

Studentereksamen giver dernæst Ret til at blive optaget paa Landbohøjskolen som Landinspektørelev, Veterinærelev eller Skovbrugselev uden nogen Adgangsprøve.

Den *nysproglige* Studentereksamen behøver dog ikke at være Indledningen til noget Studium, den kan ogsaa bruges som Forberedelse til praktisk Virksomhed. Den giver Kundskaber, som er i høj Grad anvendelige i det daglige Liv.

¹⁾ For Optagelse som Landinspektør-, Veterinær- eller Skovbrugselev forlanges derimod enten Studentereksamen eller en særlig Adgangsprøve.

Forrige Aars Eksaminer.

Studentereksamen

bestodes af de indstillede 14 Elever med følgende Resultater:

1. Andersen, Søren Anthonisen (Søn af Rorsbetjent A.)..... 5,64
2. Anthonisen, Harald Severin (Læge A., Fanø) 5,00
3. Brinch, Mathilde (Enkefru B.)..... 4,04
4. Brøndberg, Niels Anfred (Agent B.)..... 5,07
5. Forum, Cecilie (Agent F.)..... 5,32
6. Gram, Ocke Brodersen (Pakhusforvalter G.) 4,93
7. Hald, Carl Marius (Murer H.) 4,07
8. Hansen, Aage Chr. Falk Outzen (Toldass. H.) 5,18
9. Hansen, Max Andrew Kjær (Forretningsf. H.) 5,29
10. Holm, Maren Andrea Lindov (Arbejds. H.) 5,07
11. Nordland, Knud Martin Spangsberg (Direkt. N.) 5,25
12. Oldager, Leif Erik (Sagfører O. Varde) ... 4,89
13. Poulsen, Alfred Kristian (Grdej. P., Bjerndrup) 5,86
14. Taabel, Oscar (afd. Fiskeeksportør T.) ... 4,39

Til at bestaa kræves 3,50. Den højeste Hovedkarakter, der kan naas, er 6,00.

Som beskikkede Censorer fungerede: Adjunkt Rathsack (skr. og mundtl. Dansk), Rektor Bruun (skr. Engelsk), Mag. Nørballe (mundtl. Engelsk), Adj., Dr. Mortensen (skr. Tysk), Adj. Østergaard (mundtl. Tysk) og cand. mag. West (Oldtidskundskab). Indbudt af Skolen til at deltage i Censuren var: Skoleinspektør Lassen, Varde (Matematik) og Læge V. Nielsen (Naturkundskab).

Realeksamen

bestodes af de indstillede 8 Elever:

1. Andersen, Agnete Valborg (D. af Cigarh. A.) 5,15

2. Bang, Elisabet Marie Kirstine (Sagfører B.) . 5,54
3. Clausen, Gudrun (Arkitekt C.) 5,46
4. Clausen, Rigmor (Søster til foreg.) 4,73
5. Feerup, Ellen Marie Reventlov (Købm, F.) . 4,59
6. Gabrielsen, Mary Anne (Maskinmester G.) . 5,27
7. Jansen, Johannes Peter Hesseldahl (Toldass. J.) 4,88
8. Olsen, Gudrun Amalie (Grosserer, Konsul O.) 4,50

De vedføjede Resultater angiver den opnaaede Kvotient i de bundne Fag, som for at bestaa skal være 3,50. Samtlige Elever bestod desuden Prøven i det tredje fremmede Sprog (Fransk).

Som beskikkede Censorer fungerede ved denne Eksamen: Adj. Rathsack (skr. Dansk), Rektor Bruun (skr. Engelsk), Mag. Nørballe (mundtl. Engelsk), Rektor, Prof. Krüger (skr. Regning og Matematik), cand. mag. West (Historie) og Adj. Sørensen (Naturhistorie). Indbudte Censorer var: Kommunelærer J. Banke (mundtl. Dansk) og Overlærer Larsen (mundtl. Regning og Matematik).

Mellemskoleeksamen.

Til denne Prøve indstilledes og bestod 22 Elever, nemlig:

1. Brix, Caja Elisabeth (Fuldmægtig B.)
2. Christensen, Peter Kjær (Gæstgiver C., Gørding)
3. Gregersen, Niels Jessen (Gdjr. G., Spangsberg)
4. Gyde-Pedersen, Mette Kirstine (Gdjr., Sognefoged G.-P.)
5. Hamburger, Ellen Paula Lilly (Dr. med. H.)
6. Hammer, Jens Johannes Jensen (Pastor H., Jerne)
7. Hedegaard, Arne Spangsberg (Grosserer H.)
8. Hvelplund, Kaj (Landinspektør H.)
9. Krabbenhøft, Gerhard Frederik (Skomagerm. K.)
10. Larsen, Lauritz Aage (Trikotagehandler L.)
11. Markussen, Johan (Snedker M.)

12. Nielsen, Leonora Brandt (Skolebestyrer N.)
13. Nielsen, Troels Christian (Lærer N., Bollesager)
14. Pedersen, Ejnar (Direktør P.)
15. Sehested, Niels Peder (Købmand S.)
16. Sloth, Ingeborg Marie (afd. Fabrikant S.)
17. Svarrer, Edith Methe (afd. Fiskehandler S.)
18. Svensgaard, Thora Emilie (Handelsrejsende S., København)
19. Voigt-Larsen, Asger Eigil (Fabrikant L.)
20. Weiling, Esther (Forretningsbestyrer W.)
21. Wissenbach, Fritz Jørgen Viggo Müllertz (Overassistent W.)
22. Wulff-Petersen, Signe Karen (Købm. W.-P., Jerne)

Beskikkede Censorer ved Mellemskoleeksamen var: Adjunkt Rathsack (skr. og mundtl. Dansk), Adj. Sørensen (Geografi) og Rektor, Prof. Krüger (skr. Regning og Matematik).

Efter endt Eksamen udgik Nr. 16, 17 og 18 af Skolen. De øvrige opflyttedes enten i Realklassen eller i 1. Gymnasieklasse.

I sidstnævnte Klasse optoges endvidere med Mellemkoleksamen fra andre Skoler: Peter Hansen (Maskinarbejder H.), Helga Jacobsen (Kommunelærer J.), Poul Jæger (Sagfører J.), Karen Jørgensen (Farvermester J.), Herluf Larsen (Overlærer L.), Anna Mortensen (Værge: Læge M.), Gerda Oldager (Sagfører O., Varde) og Helmer Thomsen (Togbetjent Th.) — samt med Alm. Forberedelseeksamen: Gunnar Grand (Skoleforstander G., Holsted).

Desuden overgik den 18. Novbr. Anna Ries (D. af Malermester R., Nordby) fra Ribe Katedralskole hertil.

I 2. Gymnasieklasse optoges efter bestaaet Optagelsesprøve Emmanuel Larsen (Søn af Gymnasie-lærer, cand. mag. Larsen).

Aarets Begivenheder og Arbejder.

Skolen blev den 19. Marts inspiceret af Undervisningsinspektøren, Professor Tuxen.

Fra Staten er modtaget det sædvanlige Tilskud af 4000 Kr., fra Kommunen 2000 Kr. og fra Amtskolefonden som Bidrag til 3 ubemidlede Elevers Undervisning 200 Kr.

Fodboldkampe afholdtes i Efteraaret mellem et Hold her fra Skolen og et tilsvarende fra Ribe Katedralskole, først efter Indbydelse fra os paa vor Bane, senere i Ribe. Vort Hold tabte begge Gange. Efter Kampene fandt fornøjelige Sammenkomster Sted mellem de to Skolers Gymnasieelever.

Den 6. Marts afholdtes Skolefest med Komedie og Bal. Der opførtes Hostrups „Intrigerne“ og Hertz: „Et Eventyr i Dyrehaven“, indstuderet som sædvanlig under Inspektør Gregersens Ledelse.

Den 20. Marts holdt Hr. Randrup Foredrag for Eleverne med deres Forældre om Aaret 1864. Foredraget ledsagedes af Lysbilleder.

I Begyndelsen af April fandt de aarlige Gymnastikopvisninger Sted.

Den 6. Maj afholdtes under Hr. Gregersens Ledelse Elevkoncert. Præstationerne (Korsang, Kvar-tetsang, Orkesterspil og ottehændigt Klaverspil) modtoges med venligt Bifald af Forældrene.

I Slutningen af Juni vil der blive foretaget en Ud-

flugt med de mindste Børn. For de større Elevers Vedkommende er Udflugten derimod paa Grund af den kolde Forsommer opgivet for i Aar, men vil muligvis finde Sted efter Sommerferien.

Undervisningen har været meddelt af 17 Lærere og Lærerinder i tilsammen 471 ugentlige Timer. 3. Mellemskoleklasse har været delt, saa at Skolen har haft ialt 14 Klasser.

Omstaaende Skema viser Timernes Fordeling paa de forskellige Fag og Klasser.

Fagenes Fordeling mellem Lærerne har været følgende ¹⁾:

Frk. A. Andersen: Læsning, Skrivning og Regning i 2. F., Geografi i 3. F., 4. F. og 5. F., Regning i I. M. og II. M., Skrivning i 5. F., Haandarbejde i I.—III. M. 36 Timer.

Frk. E. Andersen: Læsning, Skrivning og Regning i 1. F., Religion i 2. F., 4. F. og I. M., Regning i 4. F. og 5. F., Skrivning i I.—III. M.. Sløjd i 1.—3. F. 35½ Time.

Frk. S. Arnkiel, eks. Forskole-, Gymnastik- og Køkkenskolelærerinde ²⁾: Anskuelsesundervisning i 1.—2. F., Naturhistorie i 3.—4. F., Skrivning i 3. F., Haandarbejde i 1.—5. F., Gymnastik i 1. + 2. F., Husgerning i III. M. a og b. 37 Timer.

Hr. B. M. Bertelsen, Gymnastiklærer: Gymnastik med Drengene i 5. F., I—IV M. og R., Sløjd med Drengene i 4.—5. F. og samtlige Mellemskole-, Real- og Gymnasieklasser. 24 Timer.

¹⁾ F. betyder Forberedelsesklasse, M. Mellemskoleklasse, G. Gymnasieklasse og R. Realklassen.

²⁾ Indtil 1. Maj Frk. V. Kærn, eks. Faglærerinde.

Skolens Læseplan 1913—14.

Fagene	1. F.	2. F.	3. F.	4. F.	5. F.	I. M.	II. M.	III M.	IV. M.	R.	I. G.	II. G.	III. G.				
	D. P.	D. P.	D. P.	D. P.	D. P.	D. P.	D. P.	a og b D. P.	D. P.	D. P.	D. P.	D. P.	D. P.				
Religion	2 ¹ / ₂	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	21			
Dansk	12 ¹ / ₂	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	70			
Engelsk					3	4	3	3	3	4	5	5	5	38			
Tysk						3	4	4	4	4	4	4	4	35			
Fransk									3	3	4	4	4	18			
Latin											5	5	4	14			
Oldtidskundskab											1	1	1	3			
Historie		1	2	2	2	3	2	2	2	2	3	3	4	30			
Geografi			2	1	2	2	2	2	2	2	} 2	} 2	} 2	17			
Naturhistorie			1	2	2	2	2	2	2	2				} 2	} 2	} 2	17
Fysik						2	2	2	2	2							} 2
Anskuelsesunderv. ...	3	2												5			
Regning & Matem. ...	7 ¹ / ₂	4	4	4	4	4	5	6	7	5	2	2	2	58 ¹ / ₂			
Skrivning	7 ¹ / ₂	4	4	4	3	1 1	1	1 1 ¹ / ₂						24			
Tegning				2	2	2	2 1	2 1 ¹ / ₂	1	1				15 ¹ / ₂			
Haandarbejde	*2	*4	3	3	3	2	2	2						19			
Ialt ...	17 19	19 23	22 25	24 27	27 30	30 31	29 30	30 30	31	30	31	31	31	403			
Gymnastik (Leg) ...	*4	*4	†4 *4	†4 **4	*3 ††4	*3 ††4	**3 †4	**3 †2	††3†3	††3†3	*3 †3	*3 †3	*3 †3	33			
Sløjd	2	*2	*2	2	2	2	2	2	2	†2	†1	*1	*1	19			
Husgerning									4					8			
Sang	1 ¹ / ₂	2*	*2	†2	†2	*1	*1	1			*1	*1	*1	8			

Tegnene * og † betyder, at Timen har været fælles for flere Klasser. Timerne har været paa 45 Min., om Lørdagen kun paa 40. — I Realklassen har 2 af Pigerne ikke deltaget i Matematikundervisningen. I Gymnasieklasserne har de ikke syngende Elever haft Sløjd i Sangtimen.

Hr. Pastor Biering: Religion i III M. b og I—III G. 5 Timer.

Hr. Pastor Bruun: Religion i III M. a. IV M. og R. 4 Timer.

Frk. A. Bruun, eks. Faglærerinde: Engelsk i 5. F., Historie i 3. F., Regning i 3. F. 9 Timer.

Frk. J. Bundgaard, eks. Faglærerinde: Religion i 3. F. og 5. F., Dansk i 3. F. og 4 F., Engelsk i II M. og III M. b, Tysk i I M., IV M. og R., Historie i 2. F. 36 Timer.

Hr. P. Gregersen, cand. theol., Skolens Inspektør: Religion i II M., Dansk i I M., Tysk i III M. a og I—III G., Historie i III M. b, I G. og III G., Sang i hele Skolen undtagen 1.—3. F. 36 Timer.

Hr. J. Hansen, Tegnelærer, Forstander for Teknisk Skole: Tegning i hele Skolen. 15½ Time.

Frk. R. Kietz, Skolens Inspektrice: Dansk i 5 F., II M. og III M. b, Engelsk i I M., III M. a og R., Fransk i IV M., Geografi i I M og III M. b. 35 Timer.

Hr. P. B. Krarup, cand. mag.: Naturkundskab i I—III G., Geografi i II M., III M. a, IV M. og R., Naturhistorie i 5. F., I—IV M. og R., Regning og Matematik i III M. b, Geometri i II M. 36 Timer.

Hr. W. F. Larsen, cand. mag., Forst. for Handels-skolen: Engelsk i I—III G., Tysk i II M., Fransk i I G., Historie i 4. F., 5. F., I M., III M. a, IV M. og R. 36 Timer.

Hr. J. Randrup, cand. mag.: Dansk i III M a, IV M., R. og I—III G., Svensk i III M. b, Historie i II M. og II G., Gymnastik med Drengene i 3.—4. F. og I—III G. 37 Timer.

Fru E. Rasmussen, eks. Almuelærerinde: Religion og Sang i 1. F., Sang i 2.+3. F., Skrivning i 4. F., Gymnastik med Pigerne i hele Skolen (undt. 1.—2. F.). 21 Timer.

Hr. M. Rasmussen, cand. mag.: Fysik i I—IV. M. og R., Regning og Matematik i III M. a, IV M., R. og I—III G. 36 Timer.

Bestyreren: Tysk i III M b, Fransk i R., II G. og III G., Latin i I—III G., Oldtidskundskab i I—III G. 32 Timer.

Oversigt over Aarets Arbejde.

Religion.

1. F. (Fru Rasmussen): De letteste Fortællinger af det gamle Testamente samt Fortællingerne om Jesu Fødsel og Barndom. Enkelte smaa Salmevers.

2. F. (Frk. E. Andersen): Fortalt fra Skabelsen til David. Enkelte Salmer.

3. F. (Frk. Bundgaard): Fortalt uden Bog den gl. Pagts Historie fra David. Nogle lettere Fortællinger af den nye Pagts Historie. Nogle Salmer.

4. F. (Frk. E. Andersen): Brodthagen & Jørgensens Bibelhistorie for Grundskolen: Det gl. Testamente. Nogle Salmer.

5. F. (Frk. Bundgaard): Samme Bog: Det ny Testamente. Nogle Salmer.

I. M. (Frk. E. Andersen): B. Hahns Bibelhistorie for Mellemkolen til Side 74. De ti Bud gennemgaaet med Benyttelse af Balslevs Lærebog. Nogle Salmer.

II. M. (Hr. Gregersen): Samme Bibelhistorie: fra Side 66 til Lidelseshistorien. Nogle Salmer. Første og anden Trosartikel efter Balslevs Lærebog.

III. M. a (Pastor Bruun) og (Pastor Biering): Samme Bibelhistorie, Den nye Pagt. Efter Balslevs Lærebog: Trosartiklerne (b.-Kl. desuden Fadervor og Daaben). Nogle Salmer.

IV. M. (Pastor Bruun): Efter Balslevs Lærebog gennemgaaet den 3. Trosartikel, Fadervor, Daaben og Nadveren. Gennemgaaet Matthæus, Kap. 5—7. Nogle Salmer.

Realklassen (Pastor Bruun): Gennemgaaet Apostlenes Gerninger til Kap. 21,14. Fortalt Hovedtræk af Oldtidens og Midaldralderens Kirkehistorie.

I. G. (Pastor Biering): Historiske Oplysninger om det nye

Testamentes Tilblivelse. Gennemgaaet Apostlenes Gerninger og Brevene til Titus og Filemon. Hernhutismen.

II. G. (Pastor Biering): Træk af Middelalderens Kirkehistorie. Lettere etiske Spørgsmaal.

III. G. (Pastor Biering): Muhammedanismen og andre hedenske Religioner gennemgaaet og sammenholdt med Kristendommen. Kort Gennemgang af Pietismens Historie i Tyskland og Danmark samt af Metodismen i England.

Dansk.

1. F. (Frk. E. Andersen): Læsning og Stavning efter Østerbergs ABD. Enkelte lette Vers lært udenad.

2. F. (Frk. A. Andersen): Læsning og Genfortælling efter „Børnenes danske Læsebog.“ I. Skriftlige Øvelser efter Smith og Lange, Skriftlig Dansk I. En Del Vers lært udenad.

3. F. (Frk. Bundgaard): Slomanns Læsebog I. Smith & Lange, Skriftlig Dansk I. Skriftlige Hjemmearbejder. En Del Vers udenad.

4. F. (Frk. Bundgaard): Slomanns Læsebog II. Smith & Lange, Skriftlig Dansk II. Skriftlige Hjemmearbejder. Nogle Digte udenad.

5. F. (Frk. Kietz): Slomanns Læsebog III. Smith & Lange Skriftlige Hjemmearbejder. Nogle Digte udenad.

I. M. (Hr. Gregersen): O. Lange: Danske Læsestykker for I. M. Smith & Lange: Skriftlig Dansk IV. En ugentlig Diktatstil paa Skolen og en ugentlig Genfortællingsstil hjemme. Nogle Digte udenad. Analyse.

II. M. (Frk. Kietz): Langes Læsestykker for II. M. Smith & Lange, Skriftlig Dansk V. En ugentlig Diktatstil paa Skolen og en ugentlig Hjemmestil (Genfortælling eller Fristil). Nogle Digte udenad. Analyse. Til uforberedt Oplæsning benyttet Marryat, Nybyggerne i Kanada.

III. M. a (Hr. Randrup) og b (Frk. Kietz): Langes Læsestykker for III. M. Desuden har a-Kl. læst Blicher, Røverstuen, b-Kl. Hertz, Sparekassen. Kursorisk er læst Hejberg: Nej og Aprilsnarrene samt Fortællinger af Chr. Winther, Goldschmidt, Schandorf, Pontoppidan og Bauditz. Nogle Digte udenad. Sproglære og Analyse efter Ingerslev: Dansk Sproglære for Mellemkolen. P. Christensen: Svensk Læsebog, S. 13—15, 29—37, 39—41 og 64—71. En Stil om Ugen (skiftevis Genfortælling og Fristil).

IV. M. (Hr. Randrup): Af Langes Læsestykker for IV. M. er læst 110 Sider. Endvidere læst H. C. Andersen: Mit Livs Eventyr I (ved A. Sørensen) og Oehlenschläger: Palnatoke. Kursorisk Fortællinger af Goldschmidt, Schandorf, Pontoppidan og Bauditz samt Dele af Carl Ewald: Crumlin. Efter P. Christensen: Svensk Læsebog, læst 31 Sider. Sproglære og Analyse efter Ingerslev. En Stil om Ugen.

Til Eksamen opgives af Langes Læsestykker S. 15—18, 21—27, 48—62, 66—73, 74—75, 97—104, 105—07, 124—36, 145—53, 154—55, 157—59, 165—71 og af den svenske Læsebog S. 13—15, 29—37, 39—41, 65—67, 71—75 og 90—96.

Realklassen (Hr. Randrup): Oehlenschläger: Hakon Jarl. Hertz: Kong Renés Datter. Bjørnson: En glad Gut. Af Langes Læsebog for Realklassen, 93 Sider. Heraf opgives til Eksamen: Thrymskvadet, af Nials Saga, Folkeviserne Tor af Havsgaard og Eline af Vildenskov, Kingo: Morgensang og Hver har sin Skæbne, Holberg: Griffenfelds Ungdom, Ewald: Af Levned og Meninger, Wessel: Af Kærlighed uden Strømper og Baggesen: Jødegaden i Frankfurt. Kursorisk er læst: Carl Ewald: Crumlin og Fortællinger af Chr. Winther, Schandorf, Pontoppidan, og Bauditz. Ingerslevs Sproglære. I Reglen en Stil om Ugen.

I. G. (Hr. Randrup): Holberg: Erasmus Montanus. Oehlenschläger: Hakon Jarl. Poul M. Møller: En dansk Students Eventyr. Hertz: Kong Renés Datter. G. Gunnarsson: Gæst den Enøjede. Litteraturprøver efter Agerskov og Rørdams Haandbog I. og II. Litteraturhistorie i Tilknytning til Litteraturlæsningen. Øvelse i mundtlig Fremstilling; Eleverne har med ca. 14 Dages Mellemrum skiftevis holdt Foredrag i Klassen. 2 Stile om Maaneden. I Svensk læst: Agerskov og Nørregaard, S. 5—20, 38—51 og 77—103.

II. G. (Hr. Randrup): Bertelsen: Oldnordisk Læsebog, Side 1—21, 24—27 og 38—42. Samme: Dansk Sproghistorie, S. 9.—11, 26—27, 29—31, 33—34 og 41—44. K. Mortensen, Litteraturhistorie: Forfra til Holberg. I Tilslutning hertil Litteraturprøver i Agerskov og Rørdam I. H. Ibsen: Kongsemnerne. Eleverne har som i I. G. efter Tur holdt Foredrag i Klassen. En Stil hver 3. Uge.

III. G. (H. Randrup): Bertelsen: Dansk Sproghistorie, S. 73—89, 97—102, 105—120. Mortensen: Litteraturhistorie: fra den nyere Tid og ud, med enkelte Forbigaelser. Litteraturprøver efter Agerskov og Rørdam I. og II. I. P. Jacobsen: Mogens

Bjørnson: Over Evne I. Kursorisk: J. P. Jacobsen: Fru Fønss og Dele af Niels Lyhne. Repetition af Eksamenspensumet. En Stil hver 3. Uge. I Svensk læst: Agerskov og Nørregaard, S. 77—80, 124—25, 130—35, 141—47 og 149—51.

Til Eksamen opgives: Holberg, Erasmus Montanus. Oeh-lenschläger, Hakon Jarl. Poul Müller, En dansk Students Eventyr. I. P. Jacobsen, Mogens. Agerskov & Rørdam I, S. 208—17, 232—33, 264—68, 278 - 79, 285—89, 303—04; II. S. 8—10, 16—18, 21—34, 79—82, 98—99, 105—11, 121—22, 123—26, 178—79, 186—92, 213—17, 233—34, 238—39, 244—47, 252—57, 260—61, 274—76, 295—311, 323—28, 339—40, 377—79, 388—89, 565—70, 600—03. Bertelsen, Oldnordisk Læsebog, S. 13—21, 24—27, 38—42. Samme, Sproghistorie, S. 9—10, 26—27, 29—31, 41—44, 74—76, 78—80, 81—82, 86—89, 100—02, 108—10. Agerskov & Nørregaard, Svensk Læsebog, S. 5—20, 38—49, 77—80. 124—25, 130—33, 134—35, 144—47.

• *Engelsk.*

5. F. (Frk. Bruun): Jespersen & Sarauw: Engelsk Begynderbog til Stk. 101. Stoffet benyttet til Oversættelse og Samtale. Nogle Vers lært udenad.

I. M. (Frk. Kietz): Jespersen & Sarauw, Begynderbog, fra S. 71 Bogen ud. Chambers's Expressive Readers I., 86 Sider. Genfortælling, Samtaleøvelser, Diktatøvelser. Nogle Vers lært udenad.

II. M. (Frk. Bundgaard): Jespersen & Sarauw: Læsebog for Mellemskolens lavere Klasser, S. 21—62. Genfortælling, Samtaleøvelser, Diktatøvelser. W. Larsens Billedgloser.

III. M. a (Frk. Kietz) og b (Frk. Bundgaard): Jespersen & Sarauw: Læsebog, Stk. 136, 146, 157, 161, 165, 166, 168—9, 171—73, 176—81, 186—98. Andersen og Panduro: Engelsk i 4. Mellemskoleklasse, S. 1—15. Genfortælling, Samtaleøvelser, Diktatøvelser. Larsens Billedgloser. Lunds Grammatik.

IV. M. (Frk. Kietz): Andersen & Panduro: Engelsk i 4. M., S. 4—26, 28—38, 55—73. Kursorisk: Pictures from England's Story (Books for the Bairns). Samtaleøvelser, Diktat- og Genfortællingsstile. Larsens Billedgloser. Lunds Grammatik.

Realklassen (Frk. Kietz): Andersen & Panduro: Engelsk i IV. M., S. 55—86. Samme, Engelsk i Realklassen, S. 7—18, 23—34, 41—48, 63—77.—Kursorisk: Ca. 100 Sider af Marryat, The Children of The New-Forest. Samtaleøvelser, enkelte Diktat- og Genfortællingsstile.

I. G. (Hr. Larsee): Statarisk: Bøgholm og Madsen: Læsebog for Gymnasiet, Side 1—50, 77—92, 118—185. Brekke og Western: Udvalg af engelske Forfattere for Gymnasiet, Side 1—29. Brahde: Conversation Reader, Side 17—22, 28—53, 62—67, 80—88. Kursorisk: Conan Doyle: A. Study in Scarlet. Adolf Hansens Stiløvelser, Side 1—50, benyttet til mundtlig Oversættelse. Ugentlige Genfortællingsstile. Det statarisk læste er blevet oversat, ellers er kun det engelske Sprog blevet benyttet ved den sproglige og litterære Gennemgang af alt det læste.

II. G. (Hr. Larsen): Statarisk: Georg Bruun: Historical Reader, Side 10—28, 35—48, 49—81, 83—98, 99—116, 119—125, 126—162. Brekke og Western: Eng. Forf., Side 42—49, 62—76, 88—101. Longfellow: Evangelium. Brahde: Conversation Reader, S. 89—92, 94—97, 101—10, 112—20. Kursorisk: W. Scott: Tales of a Grandfather (Udg. Velhagen og Klasing). Ch. Lamb: Tales from Shakespeare, Side 19—31, 57—73, 156—66, 240—55. Adolf Hansens Stiløvelser, S. 41—78, benyttet til mundtlig Oversættelse. Litteraturhistorie efter Kirstine Thaning: Engelske Forfattere. — Den sproglige og litterære Gennemgang er væsentlig foregaaet paa Engelsk.

III. G. (Hr. Larsen): Statarisk: Shakespeare, The Merchant of Venice. Macaulay, Selections (Arnold Prose Books 9). W. Scott, The Lady of The Lake (Udg. Velhagen & Klasing), S. 1—27, 34—42, 47—58, 68—78, 101—106, 113—31, 157—69. Western, English Institutions. Bøgholm & Madsen: Læsebog, S. 144—85. — Kursorisk: Hall Caine, The Shadow of a Crime. — Litteraturhistorie efter Ad. Hansen. Ugentlige Genfortællingsstile og enkelte Fristile. — Den sproglige og litterære Gennemgang er væsentlig foregaaet paa Engelsk.

Til Eksamen opgives efter Undervisningsinspektørens Bestemmelse: Shakespeare, Merchant, Acts I.—II., Macaulay, Selections, S. 1—46, Scott, The Lady of The Lake, Canto I., 1—19. Brekke & Western, S. 1—28, 50—62.

Tysk.

I. M. (Frk. Bundgaard): Reincke: Tysk Begynderbog, til S. 50.

II. M. (Hr. Larsen): Reinckes Begynderbog, fra Side 48 Bogen ud. Kapers Stiløvelser, Side 1—20. Mundtlig Genfortælling, Diktatøvelser.

III. M. a (Hr. Gregersen) og b (Bestyreren): Reincke: Læse-

bog for Mellemkolen, S. 1—19, 63—92 og 122—132 (Oversættelse, grammatiske Øvelser, Genfortælling); desuden extempore S. 92—109. Kapers Stiløvelser, Stk. 1—37, mundtligt. Hjemmestile efter samme Bog. Bierring & Vibæks Billedgloser. Reinckes Grammatik.

IV. M. (Frk. Bundgaard): Reinckes Læsebog, S. 77—122. (Oversættelse og Genfortælling). Desuden benyttet S. 13—41 og 45—49 til grammatiske Øvelser. Kursorisk: Hauff: Die Geschichte von der abgehauenen Hand. — Biering og Vibæks Billedgloser. Kapers Stiløvelser, fra Stk. 23 Bogen ud. Reinckes Grammatik. Af og til skriftlige Øvelser.

Realklassen (Frk. Bundgaard): Reinckes Læsebog for Mellemkolen, S. 122—32 og S. 144—91 (Oversættelse og Genfortælling). Vibæk & Kramer: Deutsche Umgangssprache S. 7—73. Reinckes Grammatik. — Til Eksamen opgives: Reincke, S. 144—181, og Umgangssprache S. 7—21 og S. 45—73. Kursorisk læst: Hauff: Das Bild des Kaisers.

I. G. (Hr. Gregersen): Statarisk: Ingerslev og Vibæk: Deutschland II, Stk. 1, 3 og 17. Minna von Barnhelm, Akt 1 og 2. Vibæk og Kramer: Deutsche Umgangssprache S. 1—44. — Som Maanedslæsning: Hauff: Lichtenstein S. 1—140. — Uden Forberedelse læst paa Skolen: Paul Heyse: Der verlorene Sohn S. 1—55. Reinckes Stiløvelser S. 1—21 (mundtligt). Sammes Grammatik for Mellemkolen. Ugentlige Genfortællingsstile.

II. G. (Hr. Gregersen): Statarisk: Schiller: Wilhelm Tell, Akt 1 og 2. Ingerslev og Vibæk: Deutschland I, Stk. 5—8, 10, 15, 16. Vibæk og Kramer: Deutsche Umgangssprache, S. 45—98. — Som Maanedslæsning: Bartels: Wilde Zeiten. — Uden Forberedelse læst paa Skolen: Heyse: Der verlorene Sohn, fra S. 25 ud. Keller: Das Fähnlein der sieben Aufrechten. — Reinckes Stiløvelser, S. 15—59 (mundtlig). Sammes Grammatik for Mellemkolen. — Ugentlige Genfortællingsstile.

III. G. (H. Gregersen): Statarisk: Gustav Freytag: Die Journalisten. Ingerslev og Vibæk: Deutschland II, Stk. 12—14, 16, 17, 20. — Som Maanedslæsning: Heinr. v. Kleist: Michael Kohlhaas. — Uden Forberedelse læst paa Skolen: W. Jensen: Über der Heide, fra S. 80 ud. Keller: Das Fähnlein der sieben Aufrechten. — Egelhaafs Litteraturhistorie om Lessing, Goethe og Schiller. — Reinckes Stiløvelser, fra S. 75 ud. Sammes Grammatik. Ugentlige Genfortællingsstile.

Til Eksamen opgives efter Undervisningsinspektørens Be-

stemmelse: Goethe: Hermann und Dortha, III—VI. Schiller: Wilhelm Tell, fra Akt. IV. 3 ud. Freytag: Die Journalisten, Akt, I. Deutschland I, S. 29—45. — Som Grundlag for Prøven i Samtalefærdighed opgives Deutschland I, Stk. 16, og Freytag: Die Journalisten, Art. II.

Fransk.

IV. M. (Fr. Kietz): Jespersen & Stigaard: Fransk Begynderbog S. 1—63, 65—74 og 85—90. H. Madsens Grammatik for Realkl.

Realklassen (Bestyreren): Jespersen & Stigaard, S. 65—98. Tillægshæftet hertil S. 1—11, H. Madsens Grammatik.

I G. (H. Larsen): Jespersen & Stigaards Begynderbog S. 65—98. A. Daudet: Le petit Chose (Udg. Velhagen og Klasing), S. 1—51. Oluf Nielsens Grammatik, S. 77—120.

II. G. (Bestyreren): Statarisk: Daudet: Le petit Chose (Udg. Velhagen & Klasing), fra S. 20 Bogen ud. Fr. Coppée, Fortællinger og Skitser (samme Udg.). Kursorisk: Halévy, l'Abbé Constantin. Oluf Nielsens Grammatik.

III. G. (Bestyreren): Statarisk: Glahn: Lectures variées I (Michelet). Sarcey: Le Siège de Paris (Velhagen & Klasing), ca. 120 S. — Ext. paa Skolen: Lectures variées (La Commune) med nogle Overspringninger. — Hjemmelæsning: Erckmann-Chatrian: Un Conscrit de 1813. Mme de Girardin: la Joie fait Peur. Oluf Nielsens Grammatik.

Latin (Bestyreren).

I. G.: K. Mikkelsens Begynderbog.

II. G.: Cortsens Læsebog I., 48 Sider. Sallusts Catilina, udvalgte Stykker (c. 21 Sider).

III. G.: Cortsens Læsebog II (Cicero), 21 Sider. Gertz, Latinske Forfattere fra Middelalderen, 43 Sider.

Til Eksamen opgives: Cortsens Lærebog II, Side 41—52. Gertz, Forf. fra Middelalderen, S. 6—11, 12—23, 36—60, 79—83.

Oldtidskundskab (Bestyreren).

I. G.: Hovedpunkterne af den græske Mytologi efter Secher. Kursorisk udvalgte Stykker af Odysseen. Statarisk Iliaden (Østergaards Udvalg), Side 1—36.

II. G.: Iliaden (Østergaards Udvalg), fra S. 37 ud. Sophokles' Antigone. Euripides' Medea. Det græske Drama.

III. G.: Euripides, Medeia. Platon, Sokrates' Forsvarstale, Sokrates i Fængsel og Sokrates' Død. Plautus, Krigsfangerne. Græsk Filosofi. Græsk Kunst (efter Secher og Luckenbach).

Til Eksamen opgives: Iliaden, 1., 3., 6. og 22. Sang. Antigone. Det læste af Platon. Krigsfangerne.

Historie.

2. F. (Frk. Bundgaard): En Del Fortællinger af Nordens Gude- og Heltesagn.

3. F. (Frk. Bruun): Med Benyttelse af Joh. Ottosen, Børnenes Fædrelandshistorie, fortalt Danmarks Historie til 1241.

4. F. (Hr. Larsen): Danmarks Historie fra Kristian II efter Joh. Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie.

5. F. (Hr. Larsen): Danmarks Historie efter 1839, Norges og Sveriges Historie og Verdenshistorien fra 1789 efter Joh. Ottosens Bøger.

I. M. (Hr. Larsen): L. Schmidt: Lærebog for Mellemskolen I, S. 1—108 (Oldtiden og Begyndelsen af Middelalderen).

II M. (Hr. Randrup): Schmidts Lærebog I, fra S. 108 Bogen ud (Middelalderen).

III. M. a (Hr. Larsen) og b (Hr. Gregersen): Schmidts Lærebog II, S. 1—116 (den nyere Tid).

IV. M. (Hr. Larsen): Schmidts Lærebog II, fra S. 117 Bogen ud (den nyeste Tid).

Realklassen (Hr. Larsen): H. L. Møller: Danmarks Historie fra 1848 til Nutiden.

I. G. (Hr. Gregersen): P. Munch: Verdenshistorie I.

II. G. (Hr. Randrup): P. Munch: Verdenshistorie II til 1789. Johan Ottosen: Nordens Historie, til 1780.

III. G. (Hr. Gregersen): P. Munch: Verdenshistorie II, fra Oplysningstiden Bogen ud. Johan Ottosen: Nordens Historie, fra 1660 Bogen ud. P. Munch: Lærebog i Samfundskundskab S. 1—56, 126—158.

Til Eksamen opgives: Nordens Historie fra 1770. Verdenshistorien efter 1789 og 1643—1789. Munchs Samfundslære, S. 1—56, 126—158.

Geografi.

3. F. (Frk. A. Andersen): Christensen og Clemmensens Hjemstavnslære.

4. F. (Frk. A. Andersen): Europa gennemgaaet paa Kortet og med Benyttelse af C. C. Christensen: Lille Geografi.

5. F. (Frk. A. Andersen): De fremmede Verdensdele gennemgaaet paa Kortet. Danmark efter C. C. Christensen: Lille Geografi.

I. M. (Frk. Kietz): Madsen & Bøving-Petersen: Geografi for Mellemskolen I, S. 42—72 (Skandinavien, Rusland, England, Alperne og Tyskland). Korttegnning.

II. M. (Hr. Krarup): Samme Bog S. 74—103 (Holland, Belgien, Frankrig, Sydeuropa). C. C. Christensen: Geografi for Msk. II S. 60—66 (Australien). Korttegnning.

III. M. a (Hr. Krarup) og b (Frk. Kietz): a-Kl. Madsen & Bøving-Petersen II, S. 1—63 (Asien og Afrika); b-Kl. samme Bog S. 1—35 og 64—116 (Asien, Amerika og Australien). Korttegnning.

IV. M. (Hr. Krarup): Madsen & Bøving-Petersen I, S. 1—42 og 101—103; II, S. 64—102 og fra 117 Bogen ud (Danmark, Amerika, alm. Geografi).

Realklassen (Hr. Krarup): C. C. Christensen: Geografi for Realklassen I (Østersø- og Vesterhavsløndene).

Anskuelsesundervisning (Frk. Arnkiel).

1. F.: Til Dels 1. Aars Afsnit af Halds Iagttagelsesundervisning: Farver, Retninger, Former, Tilstandsformer osv. Uret, Maaling og Vejning. Forskellige Husdyr efter Thyra Mortensens Bog.

2. F.: Til Dels 2 Aars Afsnit af Halds Iagttagelsesundervisning. Forskellige Dyr og vort Legeme efter Thyra Mortensen.

Naturhistorie.

3. F. (Frk. Arnkiel): Gennemgaaet forskellige Dyreformer af Pattedyrene.

4. F. (Frk. Arnkiel): Gennemgaaet forskellige Dyr- og Planterformer.

5. F. (Hr. Krarup): Balslev & Andersen: Zoologi for Msk. I: Fugle og Krybdyr (S. 56—118). Lidt Plantetegning.

I. M. (Hr. Krarup): Samme Zoologi I: Pattedyr og Fugle (til S. 83; kun Pattedyrene repareret). Balslev & Simonsen: Botanik for Msk., 1. Hefte.

II. M.: (Hr. Krarup): Samme Zoologi I: Fugle (fra S. 83), Krybdyr, Padder, Fisk; repareret fra S. 56 Bogen ud. Samme Botanik, 2. Hefte.

III. M. a og b (Hr. Krarup): Samme Zoologi II, S. 1—39

(Leddyr). Samme Botanik, 3. Hefte. Rasmussen & Simonsen: Organisk Kemi.

IV. M. (Hr. Krarup): Samme Zoologi II, fra S. 39 Bogen ud (lavere Dyr, Mennesket). Samme Botanik, 4. Hefte.

Realklassen (Hr. Krarup): Balslev & Andersen: Zoologi for Realkl. Balslev & Simonsen: Botanik for Realkl.

Fysik (Hr. Rasmussen).

I. M.: Sundorphs Fysik for Mellemskolen I, til S. 40. Rasmussen & Simonsen: Opgaver i Naturlære, benyttet til Laboratorieøvelser.

II. M.: Sundorphs Fysik I, S. 30—79 (Varmelære, Magnetisme, Elektricitet). Rasmussen & Simonsen: Uorganisk Kemi, 1. Afsnit. Samme: Opgaver i Naturlære, benyttet til Øvelser.

III. M. a og b: Sundorphs Fysik I, til S. 30, og II, til S. 23 (Mekanisk Fysik, Lyden).

IV. M.: Sundorphs Fysik I, fra S. 79 Bogen ud (Elektricitet), og II, fra S. 23 Bogen ud (Lyset). Rasmussen & Simonsen: Uorganisk Kemi, 2. Afsnit. Samme: Opgaver i Naturlære II, benyttede til Øvelser.

Realklassen: Sundorph: Fysik for Realklassen, 1. og 2. Hefte (Varme og Elektricitet).

Naturfag i Gymnasiet (Hr. Krarup).

I. G. Hedegaard, Vahl og Krogh: Naturkundskab for Gymnasiet I, S. 49—165 (de mineralogiske og geologiske Afsnit).

II. G. Samme Bog I, S. 1—48 (Astronomi) og 167—241 (Geografi), samt II, S. 1—17 (alm. Naturhistorie).

III. G. Samme Bog II (alm. Naturhistorie og Fysiologi).

Til Eksamen opgives efter Undervisningsinspektørens Bestemmelse Geografi og Naturhistorie.

Regning og Matematik.

1. F. (Frk. A. Andersen): De fire Regningsarter med Tal indtil 30.

2. F. (Frk. A. Andersen): Petersen & Røtting: Børnenes Regnebog II (Behandling af Tallene 20—100). Tabel.

3. F. (Frk. Bruun): Petersen & Røtting: Børnenes Regnebog III. Hoved- og Tavlerregning. Tabel.

4. F. (Frk. E. Andersen): Petersen & Røtting: Børnenes Regnebog IV. Tabel.

5. F. (Frk. E. Andersen): Petersen & Røtting: Børnenes Regnebog V. Tabel.

I. M. (Frk. A. Andersen): Petersen & Røtting: Regnebog for Mellemskolen I: De fire Regningsarter med alm. Brøk og Decimalbrøk. Hjemmeopgaver, der først har været regnet paa Skolen.

II. M. (Regning: Frk. A. Andersen; Geometri: Hr. Krarup): Petersen & Røtting: Regnebog I: Division med en Brøk, blandede Opgaver II, det metriske System, Forholdsregning. Ugentlige Hjemmeopgaver. — Foldbergs Geometri for Msk. til S. 34.

III. M. a (Hr. Rasmussen) og b (Hr. Krarup): Petersen & Røttings Regnebog I: Procentregning og blandede Opgaver III; Regnebog II: Indtil § 5. — Foldbergs Geometri til S. 56. Foldbergs Aritmetik til S. 57. Hjemmeopgaver 2 Gange ugentlig.

IV. (Hr. Rasmussen): Petersen og Røttings Regnebog II., fra § 5 og ud. Foldbergs Geometri, fra Side 56 Bogen ud, repeteret hele Bogen. Foldbergs Aritmetik, fra S. 57 Bogen ud, rep. hele Bogen. Opgaver paa Skolen under Tilsyn. Hjemmeopgaver 1 Gang ugentlig.

Realklassen (Hr. Rasmussen): Cronfelt og Nielsen: Regnebog for Realklassen. Foldberg: Regning og Matematik for Realklassen. Eksamensopgaverne. Opgaver paa Skolen under Tilsyn. Hjemmeopgaver 1 Gang ugentlig. —

I. G. (Hr. Rasmussen): Bonnesen: Matematik for det sproglige Gymnasium: Indledning, den alm. Ligning af 2. Grad, symmetriske Ligninger, Rod, Potens, Logaritmer, ensvinklede Trekkanter og regulære Polygoner.

II. G. (Hr. Rasmussen): Bonnesens Bog: Koordinatsystem, Polynomiet af 1. Grad i x , den lineære Ligning, Ligninger af 1. Grad med 2 ubekendte, Trigonometri og Rækker.

III. G. (Hr. Rasmussen): Bonnesens Bog: Rentesregning, lignedannede Figurer, Cirkelperiferiens Længde. Repeteret det forlangte Eksamenspensum.

Til Eksamen opgives: Bonnesens Bog: Indledningen, Kap. I, II, IV, V, VI, XII og XIII samt af Kap. III. §§ 18, 19, 25 og 28.

Skrivning.

Hansen-Larsens System gennemført i alle Klasser i Forberedelses- og Mellemskolen.

Tegning.

I 4. F. og 5. F. benyttet Fortegninger; fra I. M. Tegning efter fritstaaende Modeller. Farver benyttet.

Haandarbejde.

1. F. (Frk. Arnkiel): En Øvelsesklud med Retstrikning.
2. F. (Frk. Arnkiel): Et Forklæde med Borter af forskellige Slags Sting. En Klud med Vrang- og Retstrikning og hæklet Kant.
3. F. (Frk. Arnkiel): En Sypose med forskellige Borter, Navn og Hulsøm. Et Par Halvstrømper.
4. F. (Frk. Arnkiel): Et Stk. Linned med Blonde el. broderede Tunger og Navn. Et Par Halvstrømper med hvide Striber paa Skaftet.
5. F. (Frk. Arnkiel): En Bakkervesiet med broderede Tunger, Fladsyning og Kontursting. Et Par hækledede Grydelapper med rød Kant. Enkelte Elever: En hæklet Blonde.
- I. M. (Frk. A. Andersen): Et Par Benklæder med rynkede Strimler. En Strømpe.
- II. M. (Frk. A. Andersen): En Bakkervesiet med broderede Huller og Tunger. En Strømpe.
- III. M. (Frk. A. Andersen): En Chemise med Bærekrave; Tegning og Tilklipping af Linnedet. En strikket Klud med Stopninger.

Sløjd.

- 1.—3. F. (Frk. E. Andersen): Lersløjd, Papirfletning o. a.
4. F.—III. G. inkl. (H. Bertelsen): Træsløjd efter Aksel Mikkelsens System.

Husgerning (Frk. Arnkiel).

- III. M. a og b. Daglig Husgerning, Bugning, Rengøring, Vask og Rulning. Teori: Næringsmidlernes Bestanddele og Værdi.

Gymnastik.

Undervisningen er fremmet efter Kommissionens Haandbog; i de mindre Klasser tillige efter Fr. Sadolins Bog og Fr. Knudsen: Skolebørnenes Legebog.

Af Boldspil er drevet: Fodbold og Kricket (Drengene); Langbold, Kurvbold, Slynbold og amerikansk Bold (Pigerne).

Eleverne.

Skolen tæller den 1. Juni 1914 280 Elever, 147 Dreng og 133 Piger. Heraf i Forberedelsesskolen 118 Elever, i Mellemskolen 106 og i de højere Klasser (Realklassen og Gymnasieklasserne) 56.

I nedenstaaende Fortegnelse er Eleverne opført klassevis i Bogstavorden med Angivelse af Forældre eller Værger. Hjemsted er kun nævnt, naar Forældrene bor udenfor Esbjerg med Forstæder.

III. Gymnasieklasse.

1. Ivan Espersen, Tilskærer E., Hjørring.
2. Ellen Faarup, Grosserer F.
3. Alice Hattensen, Borgmester H., Varde.
4. David Holm, Købmand H., Frederikshavn.
5. Richard Krabbenhøft, Skomagermester K.
6. Arne Müller, Herredsfoged M., Varde.
7. Hans Pedersen, Viktualiehandler P., Varde.
8. Poul Reimert, Dyrlæge R., Stensved.
9. Theodor Sørensen, Mælkehandler S.
10. Morten Vodder, Enkefru V., Holsted.

II. Gymnasieklasse.

1. Ove Brinch, Overlæge B.
2. Oluf Brüel, Plantør B., Fanø.
3. William Kietz, Gaardejer K., Fredensborg.
4. Emmanuel Larsen, Gymnasielærer, cand. mag., L.
5. Johanne Meding, Apoteker M.
6. Agnete Nielsen, Skolebestyrer N.
7. Oscar Nielsen, Læge N.

8. Arla Pedersen, Grosserer P.
9. Chr. Vedel Petersen, Sekretær V. P.
10. Vagn Riber, Malermester R.
11. Niels Smidt, Husmand S., Bramminge.
12. Aage Voigt, Havnemester V., Skagen.

I. Gymnasieklasse.

1. Gundrun Clausen, Arkitekt C.
2. Ebba Esmann, Herredsfoged E.
3. Georg Esmann, Bankdirektør E.
4. Gunnar Grand, Skoleforstander G., Holsted.
5. Niels Gregersen, Gaardejer G., Spangsberg.
6. Mette Gyde-Pedersen, Sognefoged G.-P.
7. Johannes Hammer, Pastor H.
8. Peter Hansen, Maskinarb. H.
9. Kaj Hvelplund, Landinspektør H.
10. Helga Jacobsen, Kommunelærer J.
11. Poul Jæger, Sagfører J.
12. Karen Jørgensen, Farvermester J.
13. Louise Kongstad, Direktør, Konsul K.
14. Herluf Larsen, Overlærer L.
15. Anna Mortensen, Værge: Læge Mortensen.
16. Gerda Oldager, Sagfører O., Varde.
17. Gudrun Olsen, Grosserer, Konsul O.
18. Anna Ries, Malermester R., Fanø.
19. Asta Schmidt, Stadsingeniør S.
20. Helmer Thomsen, Togbetjent Th.
21. Asger Voigt-Larsen, Fabrikant L.
22. Fritz Wissenbach, Overassistent W.

Realklassen.

1. Caja Brix, Fuldmægtig B.
2. Peter Christensen, Gæstgiver C., Gørding.
3. Ellen Hamburger, Distriktslæge, Dr. med. H.
4. Arne Hedegaard, Grosserer H.

5. Aage Larsen, Trikotagehandler L.
6. Johan Markussen, Snedker M.
7. Troels Nielsen, Lærer N.
8. Ejnar Pedersen, Direktør P.
9. Niels P. Sehested, Købmand S.
10. Esther Weiling, Forretningsbestyrer W.
11. Signe Wulff-Pedersen, Købmand W.-P.

IV. Mellemskoleklasse.

1. Volmer Blum-Hansen, Stationsforst. B.-H.,
Guldager.
2. Vilhelm Franck, Hovmester F.
3. Johannes Grundahl, Lærer G.
4. Kaj Kirkegaard Jensen, Hotelejer J.
5. Henry Jermer, Toldassistent J.
6. Gunnar Jespersen, fhv. Herredsf., Etatsraad J.
7. Thyge Larsen, Gymnasielærer, cand. mag., L.
8. Mogens Nielsen, Læge N.
9. Hans Pedersen, Enkefru P.
10. Harald Pedersen, Direktør P.
11. Ragni Pedersen, Grosserer P.
12. Hans Vestergaard, Gaardejer V., Tjæreborg.

III. Mellemskoleklasse a.

1. Karen Bang, Sagfører B.
2. Ejnar Bojsen, Købmand B.
3. Ulla Brix, Fuldmægtig B.
4. Erna Dalsgaard-Olsen, Boghandler D.-O.
5. Holger Darum, Læge D.
6. Elmar Dreyer, Rangerformand D.
7. Oscar Eriksen, Direktør E.
8. Asta Faarup, Grosserer F.
9. Nancy Frost, Enkefru F.
10. Gerda Hamburger, Distriktslæge, Dr. H.

11. Ida Margr. Hansen, Overassistent H.
12. Kaj Nordemann Jensen, Købmand J.
13. Thomas Jensen, Teglværksejer J.
14. Estrid Bang Knudsen, Købmand B. K.
15. Ivar Lauritzen, Grosserer, Konsul L.
16. Gerda Nisted, Restauratør N.
17. Kaj Petersen, Buntmager P.
18. Aage Ravn, Snedkermester R.
19. Ellen Margr. Sønderby, Grosserer S.
20. Holger Sørensen, Forretningsfører S.

III. Mellemskoleklasse b.

1. Oscar Brinch, Overlæge B.
2. Eli Buhl, Konditor B.
3. Else Byberg, Skibsingeniør B.
4. Axel Bøndergard, Tømremester B.
5. Ingeborg Christensen, Enkefru C.
6. Ove Rud Clausen, Arkitekt C.
7. Niels Chr. Forum, Agent F.
8. Gunnar Fritsche, Fuldmægtig F.
9. Niels Hansen, Gaardejer H., Tjæreborg.
10. Osvald Jensen, Gartner J.
11. Svend Jensen, Læge J., Gørding.
12. Jørgen Jørgensen, Direktør J.
13. Lydia Larsen, Trikotagehandler L.
14. Victor Larsen, Forretningsfører L.
15. Gerda Lund, Fabrikant L.
16. Anne Marie Nielsen, Skolebestyrer N.
17. Magda Nielsen, Kommunebogholder N.
18. Svend Ove Nielsen, Skibsmægler N.
19. Peder Pedersen, Tømremester P., Gørding.
20. Orla Thøgersen, Skibsfører Th.
21. Peter Windfeld, Enkefru W., Hjerting.

II. Mellemskoleklasse.

1. Harald Andersen, Toldassistent A.
2. Carlo Berthelsen, Gymnastiklærer B.
3. Christian Brinch, Fabrikant B.
4. Peter Brinck, Bogholder B.
5. Kuno Bundgaard, Fabrikant B.
6. Julie Christensen, Købmand C.
7. Esther Clausen, Bagermester C.
8. Johanne Ernst, Bagermester E.
9. Helga Frydendahl, Forretningsfører F.
10. Peter Jensen, Teglværksejer J.
11. Svend Aage Jensen, Restauratør J.
12. Uffe Jensen, Fabrikant J.
13. Holger Knopper, Fisker K.
14. Karin Kongstad, Direktør, Konsul K.
15. Kitty Lorentzen, Fabrikant L.
16. Carl Hoffgaard Nielsen, Handelsrejsende N.
17. Poul Nisted, Restauratør N.
18. Eva Rønberg, Væрге : Bagermester Ernst.
19. Sigurd Sloth, Enkefru S.
20. Margrethe Wissenbach, Overassistent W.

I. Mellemskoleklasse.

1. Gudrun Andersen, Gasmester A.
2. Svend Otto Andersen, Cigarhandler A.
3. Alexis Andresen, Skibsreder, Konsul A.
4. Thorvald Bilstoft, Maler B.
5. Petra Brinch, Skibsfører B.
6. Axel Buhl, Konditor B.
7. Harriet Bundgaard, Fabrikant B.
8. Eleonora Christensen, Gæstgiver C., Gørding.
9. Svend Aage Clausen, Sagfører C.
10. Else Esmann, Bankdirektør E.
11. Lalla Esmann, do.

12. Volmer Gabrielsen, Maskinmester G.
13. Ingeborg Hedegaard, Grosserer H.
14. Ida Hendriksen, Maskinmester H.
15. Anna Emilie Hoffmann, Entreprenør H.
16. Regner Iversen, Maskinmester I.
17. Viggo Jermer, Toldassistent J.
18. Knud Jørgensen, Direktør J.
19. Rudolf Jørgensen, Købmand J.
20. Edwin Bang Knudsen, Købmand B. K.
21. Anna Larsen, Trikotagehandler L.
22. Emilie Larsen, Mægler L.
23. Gunde Lauridsen, Husejer L.
24. Karen Nielsen, Kommunebogholder N.
25. Elisabeth Nordland, Direktør N.
26. Bodil Okholm, Direktør O.
27. Gerda Olsen, Grosserer, Konsul O.
28. Carl Johan Petersen, Købmand P.
29. Anna Plett, Købmand P.
30. Lydia Simonsen, Kommissionær S.
31. Kaj Smith, Postekspedient S.
32. Ingrid Taabel, Enkefru T.
33. Eigil Wallmann. Værge: Kobbersmed Bech.

5. Forberedelsesklasse.

1. Frank Bojsen, Bogholder B.
2. Carl Chr. Brasch, Sagfører B.
3. Carl Brinck, Bogholder B.
4. Ejnar Christiansen, Restauratør C.
5. Olaf Dalsgaard-Olsen, Boghandler D.-O.
6. Knud Diechmann. Stationsforstander D.
7. Knud Franck, Hovmester F.
8. Poul Franck, do.
9. Agnes Frydendahl, Forretningsfører F.
10. Gotfred Gottlob, Maskinmester G.

11. Carl Vald. Hendriksen, Maskinmester H.
12. Anna Jensen, Teglværksejer J.
13. Ellen Nordemann Jensen, Købmand J.
14. Ellinor Larsen, cand. mag. L.
15. Inger Larsen, Forretningsfører L.
16. Hugo Lefolii, Fotograf L.
17. Frida Møller, Agent M.
18. Aage Nielsen, Fyrskibsfører N.
19. Verner Hoffgaard Nielsen, Handelsrejsende N.
20. Karen Margr. Nisted, Restauratør N.
21. Erik Nordland, Direktør N.
22. Rudolf Petersen, Købmand P.
23. Eva Schmeltzer, Maskinmester S.
24. Ellen Margr. Schrøder, Bankbogholder S.
25. Jens Jacob Sehested, Købmand S.
26. Vilhelm Taabbel, Enkefru T.
27. Margrethe Weiling, Forretningsbestyrer W.

4. Forberedelsesklasse.

1. Ellen Biering, Pastor B.
2. Børge Blum-Hansen, Stationsf. B.-H., Guldager.
3. Nancy Brinch, Fabrikant B.
4. Gerda Buhl, Konditor B.
5. Vera Bøtke, Købmand B.
6. Sigurd Cold, Overlæge C.
7. Elisabeth Dalgaard, Guldsmed D.
8. Erik Darum, Læge D.
9. Inge Fritsche, Fuldmægtig F.
10. Svend Aage Frydendahl, Forretningsfører F.
11. Ejlif Hansen, Malermester, Tegnerlærer H.
12. Karen Margr. Hansen, Bogholder H.
13. Ebba Hvedstrup, Sagfører H.
14. Otto Heide Jensen, Pianohandler J.
15. Theodor Kohl, Købmand K.

16. Camilla Krabbenhøft, Skomagemester K.
17. Hugo Kruuse, Fabrikant K.
18. Knud Lauritzen, Grosserer, Konsul L.
19. Gerda Løssl, Entreprenør L.
20. Bodil Mechlenburg, Købmand M.
21. Oda Nielsen, Skibsmægler N.
22. Ellen Nisted, Restauratør N.
23. Helga Nørgaard, Forretningsfører N.
24. Margrethe Pagh, Grosserer, Konsul P.
25. Magda Simonsen, Kommissionær S.
26. Hans Sloth, Enkefru S.
27. Ingrid Sønderby, Grosserer S.
28. Ingeborg Techau, Skibsfører T.

3. Forberedelsesklasse.

1. Cyril Andresen, Skibsreder, Konsul A.
2. Else Bang, Sagfører B.
3. Margrethe Biering, Pastor B.
4. Margrethe Clausen, Arkitekt C.
5. Johanne Diechmann, Stationsforst. D.
6. Sigrid Fritsche, Fuldmægtig F.
7. Erik Hansen, Bogholder H.
8. Helge Hansen, Dyrlæge H.
9. Estrid Holch, Borgmester H.
10. Betty Jensen, Pianohandler J.
11. Erik Jensen, Tømmerhandler J.
12. Gerda Jørgensen, Købmand J.
13. Oscar Jørgensen, Direktør J.
14. Harriet Lefolii, Fotograf L.
15. Gerda Lindstrøm, Handelsrejsende L.
16. Anna Lorentzen, Kommissionær L.
17. Lilly Møller, Købmand M.
18. Elise Nielsen, Skolebestyrer N.
19. Oscar Nordland, Direktør N.

20. Else Okholm, Direktør O.
21. Astrid Taabel, Enkefru T.

2. Forberedelsesklasse.

1. Asta Brinck, Bogholder B.
2. Inger Byberg, Skibssingeniør B.
3. Karl Christiansen, Restauratør C.
4. Eli Cold, Overlæge C.
5. Karen Margr. Haagensen, Revisor H.
6. Anna Dorothea Hansen, Malermester H.
7. Hedvig Hendriksen, Maskinmester H.
8. Finn Holch, Borgmester H.
9. Bergliot Hvedstrup, Sagfører H.
10. Thomas Jacobsen, Styrmand J.
11. Leif Jensen, Fabrikant J.
12. Sven Jensen, Redaktør J.
13. Erik Kohl, Købmand K.
14. Holger Larsen, Tricotagehandler L.
15. Hilmar Lauritzen, Tømremester L.
16. Anna-Grethe Løssl, Entreprenør L.
17. Christian Nielsen, Fyrskibsfører N.
18. Kaj Hoffgaard Nielsen, Handelsrejsende N.
19. Ella Nørgaard, Forretningsfører N.
20. Else Petersen, Købmand P.
21. Aksel Plett, Købmand P.
22. Poul Sørensen, Forretningsfører S.

1. Forberedelsesklasse.

1. Anna Ankersen, Skibsfører A.
2. Benny Blok, Købmand B.
3. Gudrun Bruhn, Købmand B.
4. Kamma Buhl, Konditor B.
5. Anna Dalgaard, Guldsmed D.
6. Else Fritsche, Fuldmægtig F.

7. Agnete Gether, Enkefru G.
 8. Rosa Hartogs, Eksportør, Konsul H.
 9. Mogens Holch, Borgmester H.
 10. Rigmor Iversen, Maskinmester I.
 11. Agnes Jensen, Tømrerhandler J.
 12. Poul Johansen, Maskinmester J.
 13. Svend Meding, Apoteker M.
 14. Ellen Møller, Agent M.
 15. Orla Nielsen, Agent N.
 16. Tage Nielsen, Købmand N.
 17. Elna Olsen, Grosserer, Konsul O.
 18. Vibeke Pagh, Grosserer, Konsul P.
 19. Ellen Overgaard Smed, Hotelejer S.
 20. Dyma Wilhelmsen, Fiskeeksportør W.
-

I Marts havde Skolen den Sorg at miste en af sine smaa Elever, Olaf Clausen i 5. Forberedelsesklasse, som døde paa Hospitalet efter en Operation for Blindtarmsbetændelse. Han var en sød lille Dreng, som gik lidt stille rundt imellem os. Skolen bevarer ham i kærligt Minde.

Samlingerne.

— — —

Til Samlingerne har Skolen modtaget Gaver fra:

Hr. Entreprenør Hoffmann (en Lervase fra Jernalderen).

Hr. J. Tranberg-Jensen (en Skorpion, en Tarantel og Edderkopperør fra Kalifornien).

Desuden fra følgende Elever:

Vilhelm Franck, IV. M. (en Samling Lysbilleder).

Alexis Andresen, I. M. (Edderkop med Rede).

Kaj Smith, I. M. (skeletteret Skildpadde).

Volmer Gabrielsen, I. M. (Nereide).

Thorvald Bilstoft, I. M. (Frøens Forvandling).

Fra planteanatomisk Laboratorium er modtaget 20 botaniske Præparater.

Til Biblioteket er indkøbt henved 100 Bind. Desuden er modtaget som Gave fra Frk. Daugaard, Ribe, et Værk i 2 Bind om Biskop Daugaard. Biblioteket tæller nu ialt 869 Bind.

Forskellige Meddelelser til Hjemmene.

Karakterberegningen ved Eksaminerne.

1. Som *Karakterbetegnelser* bruges Tallene 6, 5, 4, 3, 2. Desuden kan som Eksamenskarakter bruges 0, og ved Sammenlægning af de to Bedømmeres forskellige Karakterer kan fremkomme Karakteren 1.

Ved 4 betegnes den „jævne“ Præstation, ved 5 den „gode“, ved 6 den „meget gode“, ved 3 den „ringe“, ved 2 den „meget ringe“ og ved 0 den „uansagelige“ Præstation¹⁾.

2. Der opføres paa Eksamensbeviset i hvert Fag 2 Karakterer, *Eksamenskarakter og Aarskarakter*. Dog gives i de skriftlige Fag kun Eksamenskarakter og i Gymnastik og Orden samt i de mundtlige Fag, hvor Eksamen bortfalder, kun Aarskarakter.

Eksamenskarakteren fremgaar af de to Bedømmers hver for sig givne Karakterer. Fremkommer der ved Sammenlægningen en Brøk, forhøjes Resultatet, hvis Censor har givet den højeste Karakter, hvorimod Brøken bortkastes, hvis Censor har givet den laveste Karakter.

¹⁾ I et Cirkulære fra Undervisningsinspektørerne stilles denne Karakterskala sammen med den gamle paa følgende Maade:

6	svarer til ug og deromkring	(∩: ug, ug:∩)
5	— mg —	(∩: mg×, mg, mg:∩)
4	— g —	(∩: g×, g, g:∩)
3	— tg —	osv.
2	— mdl —	osv.
1	— slet —	osv.

Aarskarakteren gives af Læreren og udtrykker hans Dom over Elevens Standpunkt ved Aarets Slutning. Den gives under Hensyntagen til de to tidligere i Aarets Løb givne *Terminskarakterer*, der har udtrykt Lærerens foreløbige Skøn over Eleven.

3. *Eksamensresultatet* udregnes af samtlige paa Eksamensbeviset opførte Karakterer, forsaavidt de er givet i Fag, der tages med ved Udregningen. I de Fag, som kun har enten Eksamenskarakter eller Aarskarakter, regnes den ene Karakter dobbelt.

4. Til at bestaa en Eksamen kræves en Hovedkarakter af 3.50, dog saaledes at en Eksaminand ikke har bestaaet Prøven, naar han som Eksamenskarakter har faaet 0 eller 1 enten i Dansk Stil eller i to af de andre (skriftlige eller mundtlige) Fag.

For nysproglig Studentereksamen gælder desuden den særlige Bestemmelse, at en Eksaminand ikke har bestaaet Prøven, naar han har faaet 0 eller 1 i skriftlig Engelsk eller skriftlig Tysk.

Karakter- og Vidnesbyrdbøgerne.

Skolen giver i samtlige Mellemskoleklasser *maanedlige Standpunktskarakterer*, som hver anden Maaned ledsages af *Vidnesbyrd*. I disse Klasser faar Eleverne Karakterbøger hjem ca. d. 1. Oktober, 1. November, 1. December, 1. Februar, 1. Marts, 1. April, 1. Maj og 1. Juni (nogle Dage ind i Maaneden).

I Realklassen og Gymnasieklasserne gives Standpunktskarakterer *3 Gange aarlig* (ca. 1. Decbr., 1. Marts og 1. Juni), ledsaget af Vidnesbyrd.

De benyttede Karakterbetegnelser er overalt de samme som ved Afgangseksaminerne: 6, 5, 4, 3, 2, 0.

I Forberedelsesklasserne bruges ikke Karakterer, men i 3., 4. og 5. Forberedelsesklasse faar Eleverne

omtrent i hver anden Maaned *Vidnesbyrd* i alle Fag. I 1. og 2. Forberedelsesklasse gives der ved Skoleaarets Slutning Forældrene en kort Meddelelse om Børnenes Standpunkt.

Hjemmearbejdet.

Børnene bør gennem Skolen ved Hjemmets Hjælp *opdrages til at arbejde*, arbejde grundigt og med Omhu.

Viljens Opøvelse, som spiller saa stor en Rolle for Barnets senere Liv, sker først og fremmest gennem vel udført Arbejde.

Skolen tilraader derfor indstændigt Hjemmene vaagent at følge Børnenes Hjemmearbejde til Skolen og fra første Færd af holde dem til at udføre deres Pligter nøjagtigt og omhyggeligt. Hjemmene bør forlange af Børnene, at de hver Dag *til bestemt Tid* sætter sig til deres Lektier, og at de arbejder *med fuld Kraft*, saa længe de sidder ved dem, ikke sover over dem og ikke løber til og fra.

Der ønskes ingen *Hjælp* i Hjemmet ved Lektie-læsningen, tværtimod; Hjælp bør kun gives efter Samraad med Skolen. Men til Støtte for Skolen og til Gavn for Barnet vil det være, om Hjemmet holder et vaagent Øje med, at der bliver gjort, hvad der skal gøres, og at det bliver gjort grundigt.

Skolens Disciplinærsystem.

En Skole maa have *Regler* og dermed *Tvang* og *Straf*, naar Reglerne overskrides.

En Elev skal f. Eks. have med paa Skolen, hvad han skal bruge der, og begaar i modsat Fald Brud paa Ordensreglerne. Han skal vise Lydighed mod Læreren og Rø i Timen, ellers forser han sig mod Reglerne for god Opførsel.

Der straffes her ved Skolen med NB. i Orden eller Opførsel. Et NB. i Orden trækker 5 fra i Maanedens Hovedkarakter, et NB. i Opførsel 10. Et NB. i Opførsel medfører desuden — ligesom et Notat i Protokollen om, at Eleven ikke har været forberedt i sin Lektie — Forpligtelse til at staa til Regnskab for Bestyreren ved Skoletidens Slutning. Ofte vil han da til yderligere Pointering af Forseelsen blive dømt til Oversidning.

Ogsaa i disse Bestræbelser for at vænne Børnene til Orden og Regel anmoder Skolen om Hjemmenes Støtte.

Fransk i IV. M.

I IV. Mellemskoleklasse gives en forberedende Undervisning i Fransk for de Elever, som skal fortsætte i Gymnasiet, eller som skal have Realeksamen med Fransk.

Skal en Elev standse med Mellemskoleeksamen, eller skal han ikke have Fransk til Realeksamen, bør han ikke deltage i denne Undervisning. Den bliver temmelig værdiløs, og han kan bedre bruge Timerne til andre Fag.

Konfirmationsforberedelsen.

Skolen indretter sig efter, at Børnenes Konfirmationsforberedelse foregaar *i Slutningen af III. og Begyndelsen af IV. Mellemskoleklasse.*¹⁾ Det tilraades derfor indtrængende Hjemmene saa vidt muligt at lade Børnene begynde at gaa til Præsten om Foraaaret i III. M. Skolen vil i andet Fald intet Ansvar have for de Huller, Undervisningen faar.

¹⁾ Selve Konfirmationen kan efter Aftale med Præsterne udskydes et halvt Aar.

Gymnastikundervisningen.

For denne gælder følgende Regler:

1) Fritagelse for indtil 3 Gange tilstaas efter *skriftlig* Anmodning fra Hjemmet. *For længere Fritagelse kræves en motiveret Lægeattest.*¹⁾

2) Børnenes *Gymnastiksko og Gymnastikdragter opbevares paa Skolen.*

3) *Fritagelsesseddel medfører ikke Tilladelse til at gaa hjem* i Gymnastiktimen uden speciel Anmodning fra Hjemmet. Ved Fritagelser af kortere Varighed skal Eleverne opholde sig paa Balkonen i Gymnastiksalen; i andre Tilfælde vil Skolen søge truffet en Aftale med Hjemmet om, hvorledes Tiden bedst kan benyttes.

Forsømmelser

i anden Anledning end Sygdom bør saavidt muligt undgaas og i alt Fald kun foregaa efter Samraad med Skolens Bestyrer. Navnlig advares mod *Forsømmelse af enkelte Timer* som nedbrydende for Børnenes Pligtfølelse.

Naar en Elev efter en Forsømmelse igen kommer i Skole, skal han altid medbringe en skriftlig Meddelelse fra Hjemmet om, hvorfor og hvor længe han har været fraværende.

Smitsom Sygdom.

Herom er der af Ministeriet under 24. April 1914 udsendt en Bekendtgørelse, som i Hovedsagen fastslaar følgende Regler:

¹⁾ Det har vist sig her som andre Steder, at de store Piger gerne vil unddrage sig Gymnastikken. Da den imidlertid ikke blot er et paabudt Fag, men tillige utvivlsomt gavnlig for dem, anmodes Hjemmene — og d'Hrr. Læger — om ikke uden absolut Nødvendighed at give efter for Ønsker i saa Henseende.

Hvis Sygdommen er tyfoid Feber, Difteritis, Strube-hoste eller Skarlagensfeber, maa det syge Barn ikke modtages paa Skolen igen, førend det kan medbringe Lægeattest for, at det ikke kan antages at udbrede Smitte. Ved Difteritis bør Lægeattesten oplyse, om der er forløbet 3 Uger, efter at Belægningerne er svundne; i modsat Fald maa det ved bakteriologisk Undersøgelse godtgøres, at der ikke kan paavises Difteribaciller.

Endvidere maa raske Børn fra Hjem, i hvilke disse Sygdomme er optraadt, ikke modtages paa Skolen, før det ved Lægeattest godtgøres, at der er forløbet mindst 8 Dage, efter at de Syge er blevet forsvarligt isoleret, og at fornøden Desinfektion er foretaget. Ved Skarlagensfeber skal Lægeattesten desuden bevidne, at der ikke foreligger mistænkelige Svælgtilfælde.

Børn, der lider af Mæslinger, maa ikke modtages paa Skolen før mindst 10 Dage efter Sygdommens Begyndelse, og Børn, der lider af Kighoste, ikke, saalænge Hosten har den for Sygdommen karakteristiske konvulsiviske Karakter. Derimod vil det under almindelige Forhold ikke være nødvendigt at forbyde raske Børn fra Hjem, der er smittet af disse Sygdomme, Adgang til Skolen.

Skolens Ordensregler.

1. Eleverne indfinder sig paa Skolen i god Tid, men tidligst 1 Kvarter før Undervisningens Begyndelse. Før Opringningen maa kun Ordensduksene gaa ind i Klassen.

2. I Frikvartererne skal Eleverne opholde sig paa Legepladsen. Tilladelse til at blive inde gives kun efter skriftlig Anmodning fra Hjemmet. Ingen maa forlade Skolen i Frikvarteret uden Inspektørens Tilladelse.

3. Eleverne skal begive sig til og fra deres Klasser i Ro. Al Legen og Støjen i Bygningerne er forbudt.

4. Enhver Elev er efter Tur Ordensduks i sin Klasse en Uge ad Gangen. Ordensduksen skal om Morgenen omdele Morgensangbøgerne, hente Klasseprotokollen hos Inspektøren og samle de Stile eller Opgaver, Klassen den Dag skal aflevere, samt bringe dem til Lærerværelset. I Frikvartererne skal han sørge for Klassens Udluftning, gøre Orden efter den forrige Time og bringe alt i Stand til den næste. Han har at føre Orden med Tavle, Kridt og Svamp; hvis Blækhusene mangler Blæk, henvender han sig til Pedellen. Ved Skoletidens Slutning afventer han i sin Klasse Inspektørens Komme.

5. Det forlanges af Eleverne, at de holder deres Bøger og andre Sager i ordentlig Stand. Alle Skolesager skal være mærket med tydeligt Navn.

6. Ved Bortgangen fra Skolen maa Eleverne sørge for at faa alle deres Sager med sig hjem. Intet maa efterlades paa Skolen, som ikke skal blive der. -- Gymnastiksko og -dragter forbliver paa Skolen.

7. Enhver Elev er ansvarlig for sin Pult. Al Ridsen og Skæren deri er strængt forbudt. Forsætlig eller tankeløs Beskadigelse af Skolens Inventar vil blive forlangt erstattet.

8. En Elev, der har forsømt Skolen, skal, naar han atter indfinder sig, medbringe skriftlig Meddelelse fra Hjemmet om, hvorfor og hvor længe han har forsømt.

9. Fritagelse for indtil 3 Gymnastiktimer tilstaas efter skriftlig Anmodning fra Hjemmet. Til Fritagelser af længere Varighed kræves derimod en Lægeattest.

Er en Elev fritaget for enkelte Timer, opholder han sig i disse paa Balkonen i Gymnastiksalen. I andre Tilfælde henvender han sig til Bestyreren for at faa Besked om Fritimernes Anvendelse.

10. Alle Sedler fra Hjemmet til Skolen afleveres til Bestyreren om Morgenen efter Morgensangen.

11. Eleverne skal gaa roligt og uden Støjen til og fra Skolen.

Overhovedet forventer Skolen af sine Elever, naar de færdes offentlig, en pæn og beleven Optreden. De større Drenges indskærpes det, at Skolen bestemt frabeder sig saavel al offentlig Tobaksrygning som ethvert Besøg paa Restaurationer, naar dette ikke sker i Forældres eller Værgers Selskab.

Betalingsforholdene.

Skolepengene er følgende:

1. Forberedelsesklasse.....	6	Kr. mdl.		
2. —	7	—	—	
3. —	8 ^{1/2}	—	—	
4. —	9 ^{1/2}	—	—	
5. —	10 ^{1/2}	—	—	
I. Mellemkoleklasse	12	—	—	
II. —	13	—	—	
III. —	14	—	—	
IV. —	15	—	—	
Realklassen.....	16	—	—	
Gymnasieklasserne	22	—	—	

For *Søskende* har Bestyrelsen truffet den Bestemmelse, som gælder for næste Skoleaar, at medens der som hidtil gives 2det og 3die Barn 1 Krones Moderation, *gaar 4de Barn frit.*

Brændselspengene er 4 Kr. om Aaret. For Deltagelse i Sløjd (obligatorisk) betales 1 Kr. Kvartalet og for Deltagelse i Husgerning (frivilligt) 2 Kr. om Maanedn.

Skolepengene betales forud for en Maaned ad Gangen og opkræves her i Byen af Skolens Bud. Udenbysboende bedes efter modtagen Skoleregning sende Beløbet til Kassereren, Hr. Fuldmægtig Fritsche, Borgmesterkontoret.

Fripladser eller Nedsættelser i Skolebetalingen skal søges inden Midten af Juni Maaned og tildeles kun for et Aar ad Gangen. Ansøgninger skrives paa de dertil bestemte Blanketter, som udleveres paa Skolen.

Udmeldelser skal foregaa med fuld Maanedes Varsel. Der betales altsaa Skolepenge for den Maaned, hvori Udmeldelsen foregaar, og den følgende.

Udmeldelse *paa Tid* modtages kun i Tilfælde af langvarig Sygdom. Den regnes altid fra den 1. til den 1. i en Maaned.

Eksamensafgifterne er følgende:

Til Mellemskoleeksamen	10 Kr.
„ Realeksamen	25 „
„ Studentereksamen	50 „

Hertil kommer i Afgift *til Staten* ved Mellemskoleeksamen 3 Kr., ved Realeksamen 5 Kr. og ved Studentereksamen 8 Kr.

Samtlige Eksamensgebyrer opkræves sammen med Skolepengene for April og skal være betalt inden 15. April.

Disciple, der indstiller sig til en Afgangseksamen, betaler Skolepenge til Skoleaarets Slutning, d. v. s. til 31. Juli.

Næste Skoleaar

vil følgende Bøger blive benyttet¹⁾. Enkelte andre vil i de højere Klasser blive opgivet senere i Aarets Løb.

Alle Skolesager skal være forsynet med tydeligt Navn. Dog bør der ikke skrives Navn i de ny Bøger, før de er forevist paa Skolen.

1. FORBEREDELSESKLASSE.

Østerbergs ABD. Linieret Tavle. Svamp i Daase. Pennalhus med 2 spidsede Grifler. Christiansens Regnelineal. Gymnastiksko.

2. FORBEREDELSESKLASSE.

Børnenes danske Læsebog I. Smith & Lange, Skriftlig Dansk, 1. Hefte. Petersen & Røtting, Børnenes Regnebog II. En Tabel. 1. Hefte af Hansen-Larsens Skrivebog.

3. FORBEREDELSESKLASSE.

Fra forrige Klasse: Forskolens Sangbog. Skriftlig Dansk I. En Tabel.

Ny Bøger: Børnenes danske Læsebog II. Petersen & Røtting, Børnenes Regnebog III. Christensen & Clemmensen, Hjemstavnslære. Den danske Skoles Sangbog. 3. Hefte af Skrivebogen.

4. FORBEREDELSESKLASSE.

Fra forrige Klasse: Ottosens Fædrelandshistorie. Forskolens Sangbog. Hjemstavnslæren. En Tabel.

Ny Bøger: Slomanns Læsebog II, Smith & Lange, Skriftlig Dansk, 2. Hefte. Petersen & Røtting, Børnenes Regnebog IV. C. C. Christensen, Lille Geografi. Et Atlas (Dahlbergs eller Christensen & Krogsgaards). Brodthagen & Jørgensen, Bibelhistorie for Grundskolen. Den danske Skoles Sangbog. 5. Hefte af Skrivebogen. En Tegneblok. Skolens Morgensangbog.

III. MELLEMSKOLEKLASSE.

Fra forrige Klasse: Jespersen & Sarauw, Eng. Læsebog.

¹⁾ Boghandlerne anmoder Skolen om at henstille til Forældrene, at de ny Bøger bestilles ved Feriens Begyndelse, saaledes at Ordren kan være ekspederet, naar Skoleaaret begynder.

5. FORBEREDELSESKLASSE.

Fra forrige Klasse: Brodthagen & Jørgensen, Bibelhistorie. Ottosen, Børnenes Fædrelandshistorie. C. C. Christensen, Lille Geografi. Et Atlas. En Tabel. Den danske Skoles Sangbog. Morgensangbogen.

Nye Bøger: Slomanns Læsebog III. Smith & Lange, Skriftlig Dansk, 3. Hefte. Jespersen & Sarauw, Engelsk Begynderbog. Balslev og Andersen, Zoologi for Msk. I. Petersen & Røtting, Børnenes Regnebog V. Ottosen, Børnenes Verdenshistorie. Toftes tost. Sange, 2. Hefte. 6. Hefte af Skrivebogen.

I. MELLEMSKOLEKLASSE.

Fra forrige Aar: Jespersen & Sarauw, Engelsk Begynderbog. Balslev og Andersen, Zoologi for Msk. I. Et Atlas. Den danske Skoles Sangbog. Morgensangbogen.

Nye Bøger: Lange, Danske Læsestykker for I. M. Smith & Lange, Skriftlig Dansk, 4. Hefte. Chambers's Readers I. Reincke, Tysk Begynderbog. B. Hahn, Bibelhistorie for Mellemkolen. Balslevs Lærebog. L. Schmidt, Lærebog i Historie for Msk. I. C. C. Christensen, Geografi for Msk. I. Balslev & Simonsen, Botanik for Msk. I. Stockmarr, Gradnet til geogr. Tegneatlas. Rasmussen & Simonsen, Fysik for Msk. I. Samme, Opgaver i Naturlære I. Petersen & Røtting, Regnebog for Msk. I. Toftes tostemmige Sange, 2. Hefte. 8. Hefte af Skrivebogen. En Karakterbog.

II. MELLEMSKOLEKLASSE.

Fra forrige Aar: Reincke, Tysk Begynderbog. B. Hahn, Bibelhistorie. Balslevs Lærebog. Schmidt, Historie I. Madsen & Bøving-Petersen, Geografi I. Et Atlas. Stockmarr, Gradnet. Balslev & Andersen, Zoologi I. Sundorph, Fysik I. Rasmussen & Simonsen, Opgaver I. Petersen & Røtting, Regnebog I. En Salmebog. Den danske Skoles Sangbog. Toftes tost. Sange. Morgensangbogen.

Nye Bøger: Lange, Danske Læsestykker for II. M. Smith & Lange, Skr. Dansk, 5. Hefte. Andersen & Panduro, Engelsk i Msk. Grønbæk, Billeder og Gioser til engelske Taleøvelser. Kaper, Tyske Stiløvelser for Folkeskolen. C. C. Christensen, Geografi for Msk. II. Balslev & Simonsen, Botanik for Msk. II. Rasmussen & Simonsen, Uorganisk Kemi. Foldberg, Geometri for Msk. Toftes trest. Sange, 1. Hefte. 10. Hefte af Skrivebogen. En Karakterbog.

Grønbæk, Eng. Billedgloser. B. Hahns Bibelhistorie. Balslevs Lærebog, Schmidt, Historie I. C. C. Christensen, Geografi II. Et Atlas. Balslev og Andersen, Zoologi I. Sundorphs Fysik I. Rasmussen & Simonsen, Uorg. Kemi. Samme, Opgaver I. Petersen & Røtting, Regnebog I. Foldberg, Geometri. Den danske Skoles Sangbog. Toftes tost. Sange. Morgensangbogen.

Nye Bøger: Det ny Testamente. Lange, Danske Læsestykker for III. M. P. Christensen, Svensk Læsebog. Lange, Nye Øvelsesstykker. Andersen & Panduro, Engelsk i fjerde Mellemkoleklasse. Reincke, Tysk Læsebog for Mellemsk. Reincke, Tysk Grammatik. Bierring & Vibæk, Billeder og Gloser til tyske Taleøvelser. L. Schmidt, Historie II. C. C. Christensen, Navn og Tal. Balslev & Andersen, Zoologi II. Balslev & Simonsen, Botanik III. Sundorphs Fysik II. Rasmussen & Simonsen, Opgaver i Naturlære I. Samme, Organisk Kemi. Foldbergs Aritmetik. Petersen & Røtting, Regnebog II. Toftes 3-stemmige Sange, 1. Hefte. 12. Hefte af Skrivebogen. En Karakterbog. Pigerne: Blom & Sahlertz, Opskrifter til Skolekøkkenet.

IV. MELLEMSKOLEKLASSE.

Fra forrige Aar: Ingerslev, Sproglære. Christensen, Svensk Læsebog. Andersen & Panduro, Engelsk i IV. M. Grønbæk, Billedgloser. Reincke, Tysk Læsebog og Grammatik. Kaper, Stiløvelser. Bierring & Vibæk, Billedgloser. Balslevs Lærebog. Det ny Testamente. Schmidt, Historie I—II. Madsen & Bøving-Petersen, Geografi I.—II. Et Atlas. Balslev & Andersen, Zoologi I.—II. Sundorphs Fysik I.—II. Rasmussen & Simonsen, Kemi. Foldbergs Geometri og Aritmetik. Petersen & Røtting, Regnebog II. Den danske Skoles Sangbog. Toftes 2- og 3-stemmige Sange. Morgensangbogen.

Nye Bøger: Lange, Danske Læsest. for IV. M. Balslev & Simonsen, Botanik IV. Rasmussen & Simonsen, Opgaver i Naturlære II. Jespersen & Stigaard, Fransk Læsebog for Begyndere. H. Madsen, Fransk Grammatik for Realklassen. En Karakterbog.

REALKLASSEN.

Fra forrige Klasse: Ingerslev, Sproglære. Andersen & Panduro, Engelsk i IV. M. Reincke, Tysk Læsebog. Jespersen & Stigaard, Fransk Læsebog. H. Madsen, Fransk Grammatik. Et Atlas. Den danske Skoles Sangbog. Morgensangbogen.

Nye Bøger: Lange, Danske Læsest. for Realkl. Andersen & Panduro, Engelsk i Realklassen. Vibæk & Kramer, Deutsche

Umgangssprache. Reincke, Tysk Grammatik. Jespersen & Stigaard, Tillægshæfte. H. L. Møller, Danmarks Historie fra 1848 til Nutiden. C. C. Christensen, Geografi for Realkl. Balslev & Andersen, Zoologi for Realkl. Balslev & Simonsen, Botanik for Realkl. K. Simonsen, Naturlære for Realkl. I—II (Energien og Elektriciteten). Foldberg, Regning og Matematik for Realkl. Cronfelt og Nielsen, Regnebog for Realkl. Samme, Regnetavler for Realkl. Eksamensopgaverne. En Karakterbog.

I. GYMNASIEKLASSE.

Fra forrige Klasse: Jespersen & Stigaard, Fransk Læsebog. Det ny Testamente. Den danske Skoles Sangbog. Toftes 3-st. Sange. Morgensangbogen.

Ny Bøger: Agerskov og Rørdam, Dansk Litteratur I—II. Agerskov og Nørregaard, Svensk Læsebog. Kalisch, Engelske Noveller II. Dickens, David Copperfield's Boyhood (Nelson Reading). Brahe, Conversation Reader. Ad. Hansen, Eng. Stiløvelser. Ingerslev og Vibæk, Deutschland II. Vibæk & Kramer, Deutsche Umgangssprache. Schiller, Wilhelm Tell (Velh. & Klasing). Riehl, Der Statpfeifer (Wiesb.) Hauff, Lichtenstein. Reincke, Tysk Gram. for Mellemskolen. Samme, Tyske Stiløvelser for Gymn. Daudet, Le petit Chose (Velh. & Klasing). Oluf Nielsen, Fransk Sprogl. for Gymn. Mikkelsen, Latinsk Læsebog (*Udgave 1911*). Secher, Græsk Mytologi. Østergaard, Homers Iliade i Udvalg. P. Munch, Verdenshistorie for Gymn. I (*2. Udg.*). Heegaard, Vahl og Krogh, Naturkundskab for Gymn. I. Bonnesen, Matematik for det sprogl. Gymn. Cronfelt, Regnetavler for Gymnasiets sprogl. Linier. Et engelsk, tysk og fransk Leksikon (Gyldendals). En Karakterbog.

II. GYMNASIEKLASSE.

Bøgerne fra forrige Klasse. Endvidere: K. Mortensen, Mindre Litteraturhistorie (*2. Udg.*). H. Bertelsen, Dansk Sprog-historie (*2. Udg.*). Samme, Oldnordisk Læsebog (*2. Udg.*). G. Bruun, Historical Reader (med Kommentar). Longfellow, Evangeline (Velh. & Klasing). K. Thaning, Engelske Forfattere. Selections from Tennyson og Coleridge (Arnold's Laureate Poetry Books). Ingerslev og Vibæk, Deutschland I. Schiller, Ausgew. Gedichte (Wiesb.) Keller, Das Fähnlein der 7 Aufrechten. Cæsar, Bellum Gallicum (Gertz). Sallust. Catilina (Teubner). Sofokles' Antigone, overs. af Thor Lange. P. Munch, Verdens-

historie II (2. Udg.) Joh. Ottosen, Nordens Historie, Naturkundskab for Gymn. II. Et fransk Leksikon (Gyldendals).

III. GYMNASIEKLASSE.

Bøgerne fra forrige Klasse. Endvidere: Shakespeare, *The Merchant of Venice* (Verity Ed.). W. Scott, *The Lady of the Lake* (Velh. & Klasing). Selections from Byron (Arnold's Poetry Books). Western, *British Institutions*. Goethes *Faust I* (Velh. & Klasing). Liliencron, *Umzingelt* (Wiesb.). Egelhaaf, *Grundzüge der deutschen Litteraturgeschichte*. Glahn, *Lectures variées I og VI*. Erckmann-Chatrion, *Histoire d'un Conscrit* (Velh. & Klasing). Gertz, *Latinske Forf. fra Middelalderen*. Platon, *Sokrates' Forsvarstale*, *Sokrates i Fængslet og Sokrates' Død*, v. Gertz. Secher, *Græsk-romersk Kunsthistorie*. Luckenbach, *Abbildungen zur alten Geschichte*. P. Munch, *Større Lærebog i Samfundskundskab*.

Skolens Eksaminer 1914.

Den offentlige Del af Skolens *afsluttende Eksaminer* afholdes saaledes :

Studentereksamen.

- Onsdag d. 17. Juni Kl. 8 : Tysk.
Fredag d. 19. — — 8 : Naturkundskab.
Lørdag d. 20. — — 2 : Matematik.
Mandag d. 22. — — 8 : Engelsk.
Onsdag d. 24. — — 1 : Latin.
Lørdag d. 27. — — 8 : Fransk.
Torsdag d. 2. Juli Kl. 8 : Historie.

Prøve bortfalder i Dansk og Oldtidskundskab.

Realeksamen.

- Tirsdag d. 16. Juni Kl. 8 : Tysk.
Fredag d. 19. — — 2 : Naturhistorie.
Lørdag d. 20. — — 10 : Fysik.
Onsdag d. 24. — — 1 : Matematik.
Lørdag d. 27. — — 1 : Engelsk.
Tirsdag d. 30. — — 8 : Historie.
Torsdag d. 2. Juli — 1 : Dansk.

Ingen Prøve i Fransk og Geografi.

Mellemskoleeksamen.

- Tirsdag d. 16. Juni Kl. 1 : Tysk.
Fredag d. 19. — — 10 : Naturhistorie.
Lørdag d. 20. — — 8 : Fysik.
Onsdag d. 24. — — 1 : Geografi.
Lørdag d. 27. — — 8 : Dansk.
Onsdag d. 1. Juli — 8 : Matematik.
Torsdag d. 2. — — 1 : Engelsk.

Ingen Prøve i Historie.

Skolens mundtlige *Aarsprøver* vil blive afholdt i den første Uge af Juli. Et Skema vil senere blive trykt og omdelt til Eleverne.

Den aarlige Afslutningshøjtidelighed finder Sted *Tirsdag d. 7. Juli, Kl. 10* i Skolens Gymnastiksal. Derefter begynder Sommerferien, som varer til *Torsdag d. 20. August, Kl. 10*.

For 1., 2. og 3. Forberedelsesklasse begynder Sommerferien allerede d. 4. Juli Kl. 12. Disse Klasser skal ikke møde til Afslutningen.

Til at overvære Prøverne og Slutningsmødet indbydes Forældre, Værger og hvem det ellers maatte interessere.

Esbjerg Gymnasium, i Juni 1914.

Oluf Nielsen.

